

UCHWAŁA NR XXXIII/391/2009

Rady Gminy Ustka

z dnia 30 grudnia 2009 roku

w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ustka na lata 2009 - 2032”.

Na podstawie **art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym** (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami: Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 146, poz. 1055, Nr 181, poz. 1337 oraz z 2007r Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218;m Dz. U. z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 420) i **art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, nr 111, poz. 708, nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464, Nr 227, poz. 1505; M.P. z 2008 r. Nr 79, poz. 698, Nr 80, poz. 707; Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 20, poz. 106, Nr 79, poz. 666, Nr 130, poz. 1070) **w związku z art. 14 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach** (Dz. U. z 2007 r. nr 39, poz. 251, nr 88, poz. 587; Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464, Dz. U. z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 666) oraz **„Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”** (przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r.)

**Rada Gminy Ustka
uchwała, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ustka na lata 2009-2032” w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ustka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący Rady
Waldemar Gąsiorowski

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU
I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
DLA GMINY USTKA
NA LATA 2009 – 2032**

Grudzień 2009 r.

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP.....	4
2	CEL I ZADANIA PROGRAMU.....	6
3	KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.....	8
4	SZKODLIWOŚĆ AZBESTU I POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	12
4.1	SZKODLIWOŚĆ AZBESTU	12
4.2	POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	14
5	DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO, BILANS MASOWY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY USTKA.....	16
5.1	DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	16
5.2	BILANS MASOWY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY USTKA	22
6	ZAŁOŻENIA I UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU	26
7	MONITORING REALIZACJI PROGRAMU.....	31
8	HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU NA LATA 2009 – 2032	33
9	KOSZTY USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH Z TERENU GMINY USTKA W OKRESIE 2009 - 2032.....	37
10	FINANSOWANIE USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH.....	40
11	WYTYCZNE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW BHP W ZAKRESIE BEZPIECZNEGO USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH.....	47
12	WYTYCZNE DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU GMINNEGO, WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW NIERUCHOMOŚCI I WYKONAWCÓW PRAC POLEGAJĄCYCH NA ZABEZPIECZENIU I USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	49
	ZAŁĄCZNIK NR 1 OCENA STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (DZ.U.04.71.649) - WZÓR	53
	ZAŁĄCZNIK NR 2 INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA (DZ.U.03.192.1876) - WZÓR.....	55
	ZAŁĄCZNIK NR 3 INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST, KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE (DZ.U.03.192.1876) - WZÓR.....	56
	ZAŁĄCZNIK NR 4 WYKAZ FIRM POSIADAJĄCYCH ZATWIERDZONY PROGRAM GOSPODARKI ODPADAMI NIEBEZPIECZNYMI ZEZWALAJĄCY NA WYTWORZENIE ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.....	57
	ZAŁĄCZNIK NR 5 WNIOSEK O DOFINANSOWANIE ODEBRANIA I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST – (PRZYKŁADOWE WNIOSKI)	60
	ZAŁĄCZNIK NR 6 KARTA PRZEKAZANIA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	62
	ZAŁĄCZNIK NR 7 STAN PRAWNY – REGULACJE USTAWOWE DOTYCZĄCE UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	63
	ZAŁĄCZNIK NR 8 ZESTAWIENIE DANYCH Z INWENTARYZACJI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY USTKA.....	67

Wykaz skrótów

POKzA - Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

WBDA - wojewódzka baza danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest

ESIP - Elektroniczny System Informacji Przestrzennej

Mg – megagram

BOŚ – Bank Ochrony Środowiska S.A.

RPO - Regionalny Program Operacyjny

PROW - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

1 WSTĘP

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla **Gminy Ustka** na lata 2009-2032” został opracowany zgodnie z aktualnie obowiązującym od 29.07.2009r. „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” (POKzA), przyjętym uchwałą Nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Opracowanie Gminnego programu usuwania azbestu stanowi jedno z zadań samorządu gminnego zgodnie z ww. Programem.

Podstawowe cele Programu to: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu, likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

W niniejszym „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ustka na lata 2009 – 2032” zawarto podstawowe informacje na temat azbestu, kierunkach zastosowania wyrobów azbestowych oraz jego wpływie na zdrowie człowieka. Przedstawiono ilości wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie gminy oraz obliczono szacunkowy koszt ich usunięcia i unieszkodliwienia. Niniejszy Program ma na celu również zapoznanie z przepisami prawnymi dotyczącymi postępowania przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz wynikającymi z nich procedurami, aby uniknąć sytuacji np. niewłaściwego ich demontażu a tym samym zagrożenia zdrowia ludzkiego. W Programie wskazano także możliwości pozyskania środków z różnych źródeł na usuwanie wyrobów azbestowych. Przystępując do opracowania przedmiotowego dokumentu przyjęto założenie, iż będzie on obejmował okres od 2009 do 2032, zgodnie z obowiązującym POKzA, który przewiduje usunięcie wyrobów zawierających azbest do roku 2032. Zgodnie z POKzA podzielono ww. okres na podokresy, z których pierwszy obejmuje lata 2009 – 2012, kolejne 2013-2022 i 2023-2032.

W latach 2009-2012 będzie należało usunąć z terenu gminy Ustka wyroby zawierające azbest zakwalifikowane do pierwszego stopnia pilności, (ok. 140 Mg), stwarzające najpoważniejsze zagrożenie dla zdrowia mieszkańców gminy i przebywających na jej terenie sezonowo turystów.

Program niniejszy podlegać będzie aktualizacji z uwagi na zmieniające się przepisy prawne oraz sukcesywną realizację postawionych zadań i konieczność określenia kolejnych, jak również z uwagi na możliwości pozyskiwania środków finansowych. W odniesieniu do ram czasowych POKzA przewiduje się aktualizację niniejszego Programu po roku 2012. Niniejszy Program zostanie poddany aktualizacji, m.in. o: obowiązujące przepisy, aktualne dane dotyczące ilości wyrobów azbestowych z uwzględnieniem ilości usuniętych z terenu gminy, możliwości w kolejnym okresie programowania pozyskania funduszy na usuwanie azbestu.

Azbest jest nazwą handlową 6 różnych minerałów z grupy serpentynów i amfiboli występujących w postaci włóknistych skupień. Pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Azbest jest materiałem praktycznie niezniszczalnym, nie ulega on bowiem ani degradacji biologicznej, ani termicznej, w związku z czym po wprowadzeniu do środowiska może on pozostawać tam przez setki lat.

Azbest jest znany od kilku tysięcy lat, a szerokie zastosowanie uzyskał w ostatnich stu latach. Służył on do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych, elewacyjnych oraz rur. W handlu stosowano powszechnie trzy rodzaje minerałów:

- krokidolit „azbest niebieski” – ma najkorzystniejsze właściwości mechaniczne, przez co był najchętniej wykorzystywany w przemyśle, należy do grupy amfiboli jest najbardziej szkodliwy, rakotwórczy i mutageny, najwcześniej wycofany z użytkowania – w latach 80-tych,
- amosyt – „azbest brązowy” – należący do grupy amfiboli, o szkodliwości pośredniej między krokidolitem i chryzotylem, ma włókna sztywniejsze i mniej giętkie w porównaniu z chryzotylem, nie spotykany w wyrobach produkcji polskiej, stosowany w wyrobach europy zachodniej, często w formie tynków i natrysków ogniochronnych,
- chryzotyl – „azbest biały” – przedstawiciel grupy serpentynu, najczęściej z azbestów stosowany w produkcji wyrobów azbestowo – cementowych oraz popularnych wyrobów tkanych i przędz termoizolacyjnych.

Trwałość płyt azbestowo - cementowych szacuje się na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnikając do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego. Dlatego Władze samorządowe **gminy Ustka**, mając na uwadze zdrowie mieszkańców oraz wymogi prawne, podejmują działania w kierunku likwidacji wyrobów zawierających azbest występujących na terenie gminy.

W „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” z uwagi na brak w kraju szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, wszystkie wartości i większość danych ilościowych ujęto szacunkowo. Według nich, na terenie kraju nadal użytkowane jest około 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest.

Na terenie **gminy Ustka** zinwentaryzowano 1744,9 ton wyrobów zawierających azbest, co stanowi 0,012 % ilości na terenie kraju.

Ze względu na zagrożenie, jakie stwarzają ww. wyroby, powinny one zostać usunięte ze wszystkich obiektów na terenie gminy najpóźniej do końca 2032 roku.

W Polsce azbest najczęściej wykorzystywano do produkcji: pokryć dachów: eternit falisty i płaski, płyt elewacyjnych i balkonowych, rur do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, sprzęgieł i hamulców do wind, różnych typów izolacji cieplnej, boilerów, kotłów, wymienników ciepła, przewodów centralnego ogrzewania, ognioodpornych koców azbestowych.

Nazwa azbest nie określa konkretnego mineralu, lecz dotyczy ogółu mineralów krzemianowych tworzących włókna. Przyjmuje się, że azbestami są włókniste odmiany mineralów występujące w przyrodzie w postaci wiązek włókien cechujących się wytrzymałością na rozciąganie, elastycznością i odpornością na działanie czynników chemicznych i fizycznych. Ze względu na swoje zalety takie jak: odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, kwasów, substancji żrących, a także elastyczność stosowany był szeroko od ponad 100 lat w około 3 tys. wyrobów przemysłowych.

Azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. W związku z tym powstało wiele regulacji prawnych zakazujących stosowania i produkcji wyrobów zawierających ten minerał, a także nakazujących usunięcie wyrobów już istniejących, m.in. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z dnia 28 sierpnia 1997 r. z późn. zm.).

Wszyscy znani producenci płyt azbestowo-cementowych stosowanych przede wszystkim w budownictwie określali czas użytkowania swoich wyrobów na 30 lat. Wynikało to z kilkudziesięcioletnich doświadczeń w użytkowaniu płyt wytwarzanych powszechnie stosowaną, tzw. mokrą metodą produkcji (metodą Hatscheka), które wskazują, że prawidłowo położone i zamontowane płyty, pomalowane farbą akrylową oraz konserwowane - co 5 – 7 lat praktycznie mogą być użytkowane ponad 30 lat, dlatego

terminem docelowym realizacji programu jest 31 grudnia 2032r. Przy założonym okresie usuwania do roku 2032 wiele z tych wyrobów przekroczy wszelkie normy i granice bezpiecznego użytkowania. Dlatego też istotne jest ustalenie kolejności usuwania wyrobów zawierających azbest (stopnia pilności usuwania).

Gmina Ustka od 2009 roku przystępuje do „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 lipca 2009r. Program ten nakłada na gminy następujące zadania:

- 1) gromadzenie przez Wójta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do Marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w Programie;
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 6) współpraca z Marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu;
- 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).
- 10) przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu”.

2 CEL I ZADANIA PROGRAMU

Cel i zadania niniejszego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla **Gminy Ustka** na lata 2009-2032 są zgodne z POKzA, a mianowicie:

- przedstawienie oddziaływania wyrobów zawierających azbest na zdrowie człowieka i środowisko,
- podniesienie świadomości społecznej odnośnie zagrożeń powodowanych przez wyroby zawierające azbest,
- wskazanie możliwości pozyskania funduszy na usunięcie wyrobów zawierających azbest,
- zapoznanie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz wynikającymi z nich procedurami dotyczącymi postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- określenie harmonogramu zadań oraz oszacowanie kosztów likwidacji wyrobów azbestowych.

Ponadto zgodnie z POKzA celem niniejszego Programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- pomoc mieszkańcom gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

Zadaniem Programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. W Programie zawarte zostały:

- oszacowanie ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie gminy,
- szacunkowe koszty usuwania płyt azbestowo – cementowych,
- propozycje odnośnie udzielenia przez samorząd pomocy mieszkańcom w realizacji programu.

Program niniejszy zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy najpóźniej do 2032 roku. W Programie założono realizację zadań, tj.:

1. prowadzenie i aktualizowanie bazy danych o ilości i lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest,
2. zaktywizowanie działań dyspozycyjno-kontrolnych nadzoru usuwania azbestu na terenie gminy,
3. organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości wyrobów zawierających azbest i bezpiecznym jego usuwaniu, edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania,
4. mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej,
5. odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych i innych przez firmy specjalistyczne posiadające odpowiednie zezwolenia,
6. podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu,
7. możliwość udzielania pomocy finansowej osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych w usuwaniu odpadów zawierających azbest,
8. przeznaczenie części środków finansowych z budżetu Gminy i/lub z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na realizację Programu,
9. pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym właścicielom zasobów mieszkaniowych na wymianę pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych,
10. usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych, użyteczności publicznej i innych będących własnością Gminy,
11. eliminacja powstawania, likwidacja „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest,
12. oczyszczenie terenu gminy z odpadów azbestowych,

13. monitoring usuwania azbestu ze szczególnym uwzględnieniem jego bezpiecznego demontażu i unieszkodliwiania oraz monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji Radzie Gminy,
14. okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

Realizacja niniejszego Programu usuwania azbestu będzie przyczyniać się do osiągnięcia ww. celów. Oczyszczenie terenu gminy z wyrobów zawierających azbest spowoduje stopniowe zmniejszenie i docelowo wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia mieszkańców oraz przebywających sezonowo na terenie gminy turystów, a jednocześnie wpłynie na podniesienie walorów i jakości środowiska na obszarze gminy oraz jej walorów turystycznych i uzdrowiskowych (znaczna część obszaru gminy położona jest w strefie ochrony uzdrowiskowej Uzdrowiska Ustka).

Usunięcie wyrobów zawierających azbest przyniesie korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne polegające na: zmniejszeniu emisji włókien azbestu, uzyskaniu poprawy ochrony zdrowia mieszkańców, turystów, poprawie wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych i ich stanu technicznego, wzrost atrakcyjności turystycznej gminy i jej walorów uzdrowiskowych.

3 KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Azbest są to naturalnie występujące, włókniste minerały krzemianowe, powstałe na drodze procesów metamorficznych. Charakterystyczną cechą morfologiczną naturalnie występujących minerałów azbestowych jest równoległa budowa włókien. Wyróżnia się dwie grupy minerałów azbestowych:

- serpentynyty – należą do nich: antygoryt, lizardyt i chryzotyl,
- amfibole – w skład tej grupy wchodzi bardzo dużo minerałów, a ich główne formy włókniste to: amozyt, krokidolit, azbest antofylitowy, termolitowy i aktynolitowy.

Budowa chemiczna minerałów azbestowych:

chryzotyl $Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$, krokidolit $Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$, amozyt $(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$, antofyllit $(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$, tremolit $Ca_2Mg_3[(OH)Si_4O_{11}]_2$, aktynolit $Ca_2/Mg[(OH)Si_4O_{11}]_2$.

Azbest znalazł szerokie zastosowanie w przemyśle dzięki swoim właściwościom, tj.:

- niepalność - temperatura topnienia chryzotyłu wynosi 1500-1550°C, amfiboli 930-1150°C
- odporność na czynniki chemiczne (kwasy i zasady) – szczególnie w przypadku amfiboli
- wysoka wytrzymałość mechaniczna
- niskie przewodnictwo cieplne i elektryczne
- łatwość łączenia się z innymi materiałami (cement, tworzywa sztuczne)
- możliwość przędzenia włókien
- dobre właściwości sorpcyjne.

Klasyfikację wyrobów zawierających azbest przeprowadza się na podstawie trzech kryteriów: zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościowa wyrobu.

Wyroby zawierające azbest dzielimy na dwie klasy:

- **Klasa I** – wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Są podatne na uszkodzenia

mechaniczne, przez co uwalniają duże ilości włókien azbestowych do otoczenia. Głównie stosowane były w wyrobach tekstylnych w celach ochronnych oraz jako koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCV oraz materiały i wykładziny cierne.

- **Klasa II** – obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde”. Zawierają poniżej 20% azbestu. Włókna są ze sobą mocno związane, więc w przypadku mechanicznego uszkodzenia emisja azbestu do otoczenia jest niewielka. Zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi stwarza obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Najczęściej w Polsce stosowanymi wyrobami z tej klasy są płyty azbestowo-cementowe faliste i płyty azbestowo-cementowe typ „karo” stosowane jako pokrycia dachowe oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W mniejszych ilościach produkowane i stosowane były rury azbestowo-cementowe służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypowe.

Zastosowanie materiałów budowlanych zawierających azbest i kierunki wykorzystywania azbestu podano w tabelach poniżej.

Rodzaj wyrobu zawierającego azbest	Zastosowanie
Płyty azbestowo – cementowe faliste	Pokrycia dachowe
Płyty azbestowo – cementowe płaskie	Ściany osłonowe, działowe, okładziny zewnętrzne, osłona ścian i przewodów windowych, szybów wentylacyjnych i instalacyjnych, chłodnie kominowe i wentylatorowe
Płyty azbestowo – cementowe płaskie typu „karo”	Pokrycia dachowe, okładziny zewnętrzne
Płyty azbestowo – cementowe autoklawizowane płaskie „acekol”, „kolorys”	Okładziny zewnętrzne, osłony kanałów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, ściany działowe
Płyty azbestowo – cementowe konstrukcyjne ogniochronne	Oslony ogniochronne i przeciwpożarowe w budynkach i obiektach przemysłowych, izolacja urządzeń grzewczych
Rury azbestowo – cementowe (ciśnieniowe i bezciśnieniowe)	Przewody wodociągowe i kanalizacyjne, rynny spustowe zsypów na śmieci, przewody kominowe
Otuliny azbestowo – cementowe	Izolacja urządzeń ciepłowniczych
Kształtki budowlane azbestowo – cementowe	Przewody wentylacyjne, podokienniki, osłony rurociągów ciepłowniczych, osłony kanałów spalinowych i wentylacyjnych
Masy azbestowe natryskowe	Izolacja ogniochronna konstrukcji stalowych, przegród budowlanych, izolacja akustyczna obiektów użyteczności publicznej

Rodzaj wyrobów	Wyroby	Udział % azbestu w wyrobie	Zastosowanie	Zalety wyrobu
Wyroby azbestowo – cementowe	Płyty dekarские, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne	5-30 %	Pokrycie dachowe, elewacje, wodociągi i kanalizacje	Ogniotrwałość, odporność na korozję i gnienie, wytrzymałość mechaniczną, lekkie, trwałe, nie wymagają

				konserwacji
Wyroby izolacyjne	Wata, włóknina, sznury, tkanina termoizolacyjna, taśmy	75-100%	Izolacje kotłów parowych, silników, rurociągów, wymienników ciepła, zbiorników, ubrania i tkaniny termoizolacyjne	Odporne na wysoką temperaturę, trwale
Wyroby uszczelniające	Tektura, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione	75-100%	Uszczelnienia narażone na wysoką temperaturę, wodę i parę, kwasy i zasady, oleje, gazy spalinowe	Odporność na wysokie temperatury, wytrzymałość na ściskanie, dobra elastyczność, odporność chemiczna
Wyroby cierne	Okładziny cierne, klocki hamulcowe	30 %	Elementy napędów	Chroni elementy przed przegrzaniem
Wyroby hydroizolacyjne	Lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe	20-40 %	Materiały stosowane w budownictwie	
Inne	Materiał filtracyjny w przemyśle piwowarskim i w farmacji, wypełniacz lakierów i izolacji przewodów grzewczych, produkcja masek przeciwgazowych		Stosowany w różnych przemysłach	

Źródło: www.ciop.pl

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. – w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206) odpady zawierające azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne o kodach:

- 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych,
- 15 01 11* - opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

Wyroby azbestowe szczególnie powszechnie wykorzystywano w kilku dziedzinach gospodarki:

Budownictwo: Azbest stosowano w wyrobach budowlanych powszechnego użycia: eternit, czyli płyty faliste azbestowo-cementowe o zawartości 10-13% azbestu do pokryć dachowych, płyty prasowane- płaskie o zbliżonej zawartości azbestu, płyty KARO -

dachowe pokrycia lub elewacje, rury azbestowo-cementowe wysokociśnieniowe, kanalizacyjne, stosowane także jako przewody wentylacyjne i dymowo-spalinowe (zawartość azbestu ok. 22%), kształtki azbestowo-cementowe oraz elementy wielkowymiarowe, stosowane w budownictwie ogólnym i przemysłowym (płyty azbestowo-cementowe płaskie wykorzystywane w lekkich przegrodach ścian warstwowych i wbudowane w płyty warstwowe prefabrykowane - PW3/A, PŻ/3W i PŻ 3/A/S). Azbest mógł być stosowany wszędzie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa i zabezpieczenia ogniochronne elementów narażonych lub potencjalnie narażonych na wysoką temperaturę (klapy przeciwpożarowe, ciągi telekomunikacyjne, tablice rozdzielcze elektryczne, węzły ciepłownicze, obudowa klatek schodowych, przejścia kabli elektrycznych, przewodów ciepłowniczych i wentylacyjnych między stropami, zabezpieczenia elementów stropowych i ściennych strychów, piwnic, dróg ewakuacyjnych, konstrukcji stalowych). Azbest stosowano także w tkaninach wygłuszających hałas. Wyroby z azbestem projektanci dobierali indywidualnie do obiektów, z uwzględnieniem wymagań przeciwpożarowych.

Energetyka: Azbest stosowano w elektrociepłowniach i elektrowniach, w obmurzach kotłów (jako izolacje termiczne w formie sznurów i tektur na uszczelnieniach dylatacji podgrzewaczy powietrza), a także w uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła, w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe). Wyroby zawierające azbest umiejscowione są w: kominach o dużej wysokości (dylatacje wypełnione sznurem azbestowym), chłodniach kominowych (płyty azbestowo-cementowe w zraszalnikach i obudowie wewnętrznej chłodni), chłodniach wentylatorowych (w obudowie wewnętrznej chłodni), rurach odprowadzających parę, zraszalnikach itp. (w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego).

Transport: Azbest stosowano do izolacji termoizolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, wagonach, (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielczych, elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest w kolejnictwie oraz w statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień, wymagających zwiększonej odporności na wysoką temperaturę.

Azbest jest wyrobem twardym, nieuszkodzony nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi związanej z emisją włókien do powietrza. Problem szkodliwości takich wyrobów zaczyna istnieć z chwilą pojawienia się jakichkolwiek ich uszkodzeń. Destrukcja płyt może być powierzchniowa jak również obejmować głębsze partie materiału z azbestem i być wynikiem oddziaływania czynników atmosferycznych oraz ingerencji człowieka. Na naruszenie i niszczenie struktury płyt (głównie powierzchniowej) duży wpływ mają warunki klimatyczne oraz zanieczyszczenia chemiczne powietrza atmosferycznego. W wyniku przemarzania płyt w okresie zimowym i silnego nagrzewania płyt w okresie letnim, połączonego z okresowymi szokami termicznymi spowodowanymi opadami deszczu dochodzi do erozji płyt, tworzenia się na powierzchni wżerów, odpryskiwania warstw materiału zawierającego azbest i w mniejszym stopniu pękania płyt na całej grubości. Zjawisko to przyspieszane jest dodatkowo przez kwaśne deszcze występujące głównie na terenach przemysłowych. W wyniku oddziaływania tych czynników dochodzi do kruszenia materiału, osłabienia więzi włókien z matrycą i w efekcie końcowym do emisji włókien azbestu do powietrza. Płyty takie cechują się nierówną powierzchnią i łatwym odpajaniem kolejnych warstw materiału, nawet pod wpływem niezbyt silnych oddziaływań mechanicznych. Drugim rodzajem uszkodzeń płyt dachowych i

elewacyjnych są ich pęknięcia, odłamania naroży, wykruszenia krawędzi, dziury. Uszkodzenia te powstają na skutek oddziaływania czynników mechanicznych spowodowanych uderzeniami twardymi przedmiotami lub odłamaniami. Również błędy w montażu płyt mogą być przyczyną powstawania uszkodzeń np. przybijanie ich gwoździami bez uprzedniego wywiercenia otworów w płycie, brak odstępów dylatacyjnych. Powoduje to destrukcję materiału z azbestem (pęknięcia). Powstawaniu uszkodzeń towarzyszy odrywanie elementów płyt, które zalegają wokół obiektów i stanowią poważne źródła emisji włókien azbestowych do otoczenia, co wynika z rozkruszania fragmentów płyt np. przez bawiące się nimi dzieci lub przejeżdżające pojazdy.

Zamienniki azbestu. Sztuczne włókna mineralne wprowadzane są na coraz szerszą skalę jako zamienniki azbestu. Wyroby oferowane są w postaci luźnej, jak również w postaci mat, płyt, taśm, sznurów, szczeliw, tektury i papieru. Wyroby charakteryzują się dobrymi właściwościami izolacyjnymi (termicznymi, elektrycznymi i akustycznymi) oraz odpornością chemiczną. Dostępne zamienniki azbestu to: erionit, wollastonit, attapulgit, sepiolit.

4 SZKODLIWOŚĆ AZBESTU I POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

4.1 SZKODLIWOŚĆ AZBESTU

Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.). Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Na typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia. Istotne znaczenie dla wielkości poziomu zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu, jakie powstają np. podczas prac demontażowych, ma zasada obniżania emisji pylenia: przez nawilżanie wyrobu przed oraz w trakcie demontażu, zaniechanie w miarę możliwości obróbki i destrukcji mechanicznej demontowanego wyrobu, nie posługiwanie się narzędziami napędzanymi elektrycznie (np. pily, wiertarki), wyzwalającymi znaczną emisję, ale narzędziami ręcznymi - najlepiej wolnoobrotowymi o specjalnie wyprofilowanych ostrzach, zaopatrzonych w odsysanie pyłu i przeznaczonych dla obróbki wyrobów azbestowych. Podczas prac wymagana jest staranność i dokładność wszelkich czynności, wykonywanie ich według z góry przygotowanego planu. Oddychanie powietrzem skażonym włóknami azbestowymi prowadzi do szeregu chorób układu oddechowego: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuc (najpowszechniejszy nowotwór złośliwy powodowany przez azbest), międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej (nowotwory o wysokiej złośliwości). Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych o małym stężeniu, jak też osoby narażone na krótkotrwałe przebywanie w miejscu o dużym stężeniu włókien azbestowych. Nieznana jest minimalna ilość pyłu azbestowego, która wywołuje choroby.

Wiadomo natomiast, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Choroby mogą wystąpić nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym. Pierwsze objawy mogące sygnalizować chorobę to: ból w klatce piersiowej, silny kaszel, duszności.

Wszystkie rodzaje azbestu umieszczone są na liście czynników rakotwórczych stanowiącej załącznik 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 11.09.1996r. (Dz. U. Nr 121, poz. 571) w sprawie czynników rakotwórczych w środowisku pracy oraz nadzoru nad stanem zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. Dla uniknięcia groźby chorób organizm nie powinien być ekspozowany na powietrze znacznie zanieczyszczone tymi pyłami. Ekspozycja nieznaczna, przypadkowa wydaje się nieunikniona, tak z uwagi na rozpowszechnienie wyrobów azbestowych do niedawna będących w powszechnym użyciu, jak z powodu konsekwencji tego rozpowszechnienia – stałej obecności zmiennych na ogół niewielkich poziomów pyłów azbestu, występujących w powietrzu atmosferycznym w sposób naturalny. Zanieczyszczenia te w obszarach zindustrializowanych występują w nieco wyższych poziomach. Wyróżniamy trzy rodzaje narażenia na pyły azbestowe, a mianowicie ekspozycje:

- zawodową – związaną z pracą w kopalni oraz w zakładach produkujących i stosujących wyroby azbestowe; również praca w warsztatach samochodowych i praca przy usuwaniu wyrobów i materiałów zawierających azbest,
- parazawodową – dotyczy mieszkańców terenów sąsiadujących z kopalniami i zakładami przetwarzającymi azbest oraz rodzin pracowników tych zakładów,
- środowiskową – związaną z występowaniem azbestu w powietrzu atmosferycznym, wodzie pitnej i artykułach spożywczych.

Pomimo tego, że azbest był wykorzystywany od czasów starożytnych, to jego szkodliwy wpływ na organizm człowieka rozpoznano dopiero na początku XX w. Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Szczególne znaczenie ma w tym przypadku średnica włókien. Włókna cienkie o średnicy poniżej 3 μm przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube o średnicy powyżej 5 μm , zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzolititu o dużej średnicy mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, tzn. takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 μm , mają grubość mniejszą od 3 μm , a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3:1. Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych oraz ze względu na fakt, że są także skuteczniej usuwane z płuc, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie za sobą ryzyko zdrowotne. Krótkookresowe narażenie na działanie azbestu może prowadzić do zaburzeń oddechowych, bólów w klatce piersiowej oraz podrażnienia skóry i błon śluzowych. Z kolei chroniczna ekspozycja na włókna azbestowe może być przyczyną takich chorób układu oddechowego jak:

- pylica azbestowa (azbestoza) – rodzaj pylicy płuc spowodowanej wdychaniem włókien azbestowych, powodują uszkodzenia i zwłóknienia tkanki płucnej,

- zmiany opłucnowe – występują już przy niewielkim narażeniu na włókna azbestowe, powodują ograniczenie funkcjonowania płuc, zwiększają ryzyko zachorowania na raka oskrzeli i międzybłoniaka opłucnej,
- rak płuc – najczęściej powodowanym przez azbest nowotworem dróg oddechowych jest rak oskrzeli.

Ekspozycja na azbest powoduje powstawanie międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej. Jest to postępująca choroba prowadząca do śmierci. Okres rozwoju może wynosić nawet 25 – 40 lat, a śmierć następuje po dwóch latach od wystąpienia objawów.

Dopuszczalne stężenie pyłu azbestu w powietrzu atmosferycznym w Polsce wynosi 1000 włókien/m³ powietrza w pomiarach 24-godzinnych. Przeprowadzone badania kontrolne środowiskowych stężeń włókien azbestu w aglomeracjach wielkomiejskich wykazały najwyższe ponadnormatywne stężenia przy węzłach komunikacyjnych zlokalizowanych w Warszawie, Katowicach, Łodzi. Na obszarze analizowanej gminy nie prowadzono podobnych badań, dlatego brak danych dotyczących stężeń włókien azbestu na tym terenie. Nie ma w Polsce dokładnych danych dotyczących liczby osób w przeszłości narażonych zawodowo oraz w przeszłości i obecnie narażonych środowiskowo. Nadal istnieje skażenie środowiska pyłem azbestu pochodzącym z tzw. „dzikich” wysypisk odpadów – szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach. Nadal ma miejsce pylenie - w coraz większym stopniu – z uszkodzonych powierzchni płyt na dachach i elewacjach budynków.

Polska powinna zostać objęta stałym monitoringiem stanu zdrowia ludności narażonej na oddziaływanie azbestu, gdyż zagrożenie to stale zwiększa się na skutek nie usunięcia przyczyn zachorowalności.

Usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy lub na własną rękę zwiększa zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców. Usunięcie tych zagrożeń będzie w skali kraju wymagało:

- monitorowania i utworzenia bazy danych o aktualnym narażeniu mieszkańców,
- opracowania programu uwzględniającego również korzyści społeczne i ekonomiczne z powodu obniżenia zachorowalności i zgonów spowodowanych azbestem,
- powołania do końca roku 2006 Ośrodka referencyjnego dla badań i oceny ryzyka zdrowotnego.

Nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest spożyty w wodzie jest szkodliwy dla zdrowia. Zarówno raport WHO, jak i stanowisko Państwowego Zakładu Higieny są w tej sprawie jednoznaczne. Dlatego zastępowanie rur azbestowo – cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

4.2 POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Demontaż pokryć azbestowo - cementowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi. Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne. Prace przy naprawie wyrobów zawierających azbest w obiektach i urządzeniach budowlanych lub prace mające na celu jego usunięcie z obiektu lub urządzenia budowlanego powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu

organowi nadzoru budowlanego. Wykonawca prac, polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do:

- izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
- ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
- umieszczenia tablic ostrzegawczych o treści: "Uwaga! Zagrożenie azbestem", "Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony",
- zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub co najmniej zminimalizować pylenie do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczególnymi. Zapewnienie powyższego wymaga:

- nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontażu całych wyrobów (plyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzania (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

W 2008r. (wg POKzA) przeprowadzono badania podczas prac rozbiórkowych prowadzonych na wolnym powietrzu, które wykazały, że stężenie włókien w strefie oddychania pracowników wahały się w granicach 0,001 – 0,08 wł./cm³ (najwyższe dopuszczalne stężenie NDS wynosi 0,1 wł./cm³). Wyniki badań wskazują ponadto, że przeprowadzenie jednorazowo prac rozbiórkowych na wolnym powietrzu nie stanowi zagrożenia wystąpienia patologii azbestozależnych. Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych badań i opinie lekarskie wg POKzA planowane jest rozszerzenie kręgu podmiotów uprawnionych do usuwania wyrobów zawierających azbest. Na zorganizowanie szkoleń lokalnych dla tych podmiotów przewidziane zostało wsparcie finansowe ze środków Ministra Gospodarki w wysokości 16,3 mln zł.

Demontaż wyrobów zawierających azbest nierozzerwalnie związany jest z procesem powstawania odpadów. Obecnie jedyną dopuszczoną ustawowo metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub też na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Rozwój technologii dopuszcza składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych oraz przetwarzanie odpadów azbestowych w celu ostatecznego unicestwienia włókien azbestu. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości. Jednak poważną przeszkodą jest brak środków finansowych, co uniemożliwia większości właścicielom nieruchomości podejmowanie działań związanych z usuwaniem azbestu, który występuje m.in. w płytach eternitowych pokrywających dachy budynków. Jednym ze sposobów przyspieszenia procesu usuwania wyrobów zawierających azbest i jednocześnie zabezpieczenia środowiska przed zagrożeniem spowodowanym nieodpowiednim postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest, jest pomoc mieszkańcom przez Gminę w dofinansowaniu np. kosztów usuwania, transportu i unieszkodliwiania powstałych przy tym odpadów.

5 DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO, BILANS MASOWY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY USTKA

5.1 DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

Gmina Ustka położona jest wg podziału administracyjnego na północno - zachodnim skraju województwa pomorskiego w ziemskim powiecie słupskim. Od wschodu graniczy z gminą Smołdzino, od południa z gminą wiejską Słupsk, a od zachodu z gminą Postomino (woj. zachodniopomorskie). Gmina Ustka posiada blisko 25-cio kilometrowy odcinek granicy morskiej z Morzem Bałtyckim, w środku tego odcinka położone jest miasto Ustka, stanowiące odrębną gminę miejską. Znaczna część obszaru gminy położona jest w strefie ochrony uzdrowiskowej Uzdrowiska Ustka. W gminie znajdują się strefy ochrony uzdrowiskowej B i C uzdrowiska Ustka. W strefach tych wymagane są odpowiednie zasady zagospodarowania, regulowane ustawą o ochronie uzdrowiskowej oraz statutem uzdrowiska. Przez obszar gminy przebiegają ważniejsze szlaki komunikacyjne, takie jak droga wojewódzka Słupsk – Ustka nr 210, Ustka – Darłowo nr 203 oraz linia kolejowa Słupsk – Ustka. Gmina Ustka położona jest na środkowym wybrzeżu Bałtyku między ujściem rzeki Słupi i Łupawy. Od wschodu graniczy ze Słowińskim Parkiem Narodowym – Światowym Rezerwatem Biosfery, od południa z Parkiem Krajobrazowym „Dolina Słupi”.

Położenie gminy Ustka na tle województwa przedstawiono poniżej.

Źródło: Serwis internetowy UG

W podziale na regiony fizyczno-geograficzne (wg J. Kondrackiego) gmina Ustka leży w podprovincji Pobrzeży Południowobałtyckich w centralnej części makroregionu Pobrzeże Koszalińskie. W granicach gminy znajdują się fragmenty trzech mezoregionów: Wybrzeże Słowińskie (na północy oraz wokół jezior Gardno i Modła), Wysoczyzna Damnicka (centrum) i Równina Sławińska nazywana również Słupską (południowy zachód).

Gmina wiejska Ustka zajmuje obszar o powierzchni 21746 ha. Obszar ten stanowi 9,4% powierzchni powiatu słupskiego i 1,2% powierzchni województwa pomorskiego. Gmina należy do najmniejszych obszarowo gmin wiejskich w powiecie słupskim. Użytki rolne stanowią 12279 ha, 56,5% powierzchni gminy, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone: 6873 ha, 31,6%, grunty zabudowane i zurbanizowane: 946 ha, 4,3%, grunty pod wodami 302 ha, 1,4%, użytki ekologiczne: 231 ha, 1,1%, nieużytki: 891 ha 4,1%, tereny różne 224 ha, 1,0 %.

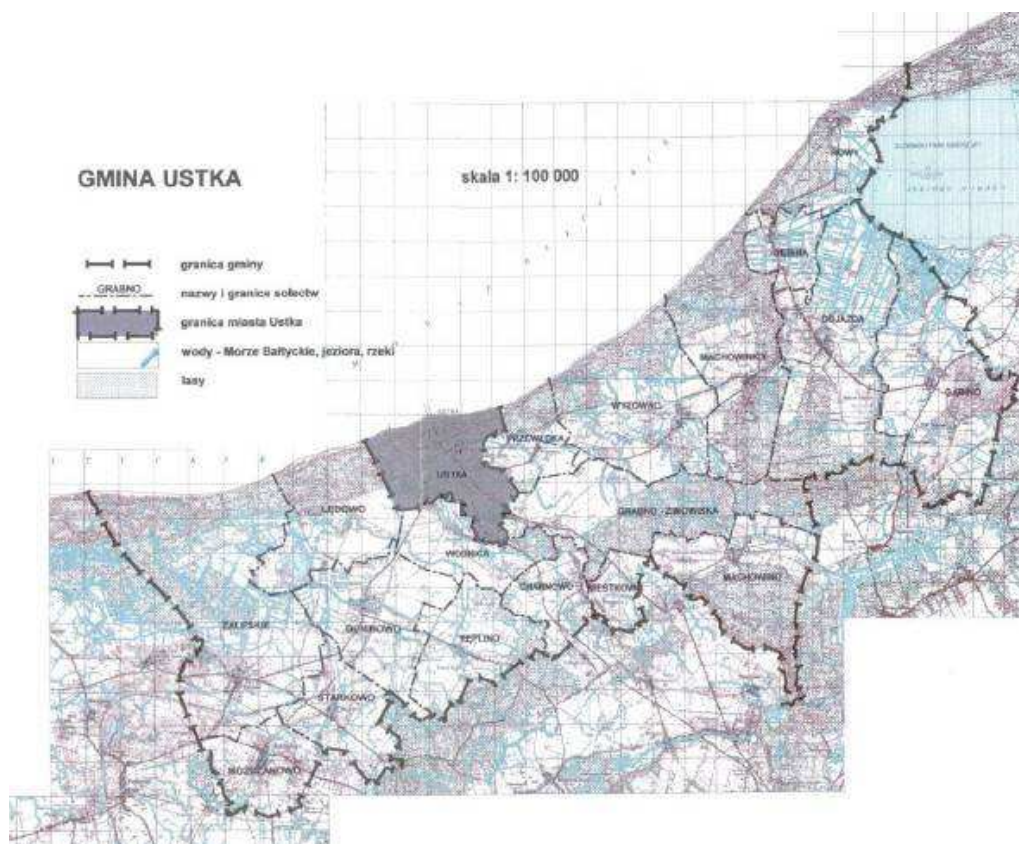
Obszar gminy podzielony jest na 18 sołectw: Charnowo, Dębina, Duninowo-Duninówko, Gąbino (obejmujące także wsi Dominek i Osieki Słupskie), Grabno-Zimowiska, Lędowo Modła (także Modlinek i Lędowo Osiedle), Machowino, Machowinko (Redwanki i Poddąbie), Niestkowo, Możdżanowo, Objazda-Bałamątek, Pęplino, Przewłoka (Orzechowo i Zapadłe), Rowy, Starkowo (Gołęcino i Krężółki), Wodnica, Wytowno (Dalimierz Przewłocki), Zaleskie (Zabłocie). Liczba ludności gminy wynosi ok. 7,4 tys. osób w 33 miejscowościach (ok. 8% ludności powiatu słupskiego i 0,3% ludności województwa). Na tle gmin wiejskich powiatu słupskiego, gmina Ustka należy do średnio zaludnionych, gęstość zaludnienia wynosi 34 osoby na 1 km². Do najludniejszych sołectw należą: Objazda, Przewłoka, Gąbino, Duninowo i Machowino (powyżej 500 mieszkańców). Liczbę ludności przebywającą na terenie gminy charakteryzują znaczne wahania w ciągu roku, spowodowane sezonowym napływem turystów w miesiącach letnich. Zjawisko to jest szczególnie widoczne w miejscowościach nadmorskich (Rowy, Dębina, Poddąbie, Orzechowo).

Najliczniejszym sołectwem jest Objazda, w której zamieszkuje ok. 1 tys. osób, co stanowi ok. 13,6% mieszkańców gminy. Kolejnymi co do liczebności są: Przewłoka, Gąbino, Machowino, i Duninowo, liczące ponad 500 osób. W gminie przeważają jednak wsie o liczbie mieszkańców poniżej 300 osób. Sieć osadnicza gminy tworzona jest przez ośrodki wiejskie o charakterze turystyczno-wypoczynkowym (Dębina, Rowy, Poddąbie, Orzechowo), ośrodki wiejskie dobrze powiązane komunikacyjnie z miastem Ustka (Duninowo, Zaleskie, Grabno, Przewłoka) oraz Słupskiem (Objazda, Machowino, Wotywno). We wsiach przeważa zabudowa jednorodzinna oraz siedliskowa. Zespoły zabudowy wielorodzinnej występują we wsiach dawnych PGR-ów: Objazda, Gąbino, Duninowo, Zaleskie, Grabno, Dalimierz Przewłocki, Zimowiska, Charnowo. Zabudowa o charakterze turystycznym występuje dość licznie w pasie nadmorskim (ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, domy letniskowe, pola biwakowe itp.).

Gmina posiada charakter turystyczno-rolniczy. Nadmorskie położenie, duży potencjał agroekologiczny a także bliskość rynków zbytu tworzą korzystne warunki do rozwijania takich form gospodarowania, jak: turystyka, obsługa nieruchomości, budownictwo, rybactwo morskie, rolnictwo oraz przetwórstwo żywności. Rozwój funkcji gospodarczych ma miejsce w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 210 na trasie Słupsk - Ustka, w miejscowościach Grabno-Zimowiska, w miejscowości Machowino, planowany jest także w miejscowościach Charnowo i Niestkowo. Turystyka jest jednym z ważniejszych obszarów działalności gospodarczej gminy. Do jej rozwoju predysponuje gminę nadmorskie położenie, potencjał przyrodniczo – kulturowy, infrastruktura

turystyczna. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą najliczniejszą grupę podmiotów stanowiły branże: hotele i restauracje – 152 oraz handel i naprawy – 140 jednostek, stanowiąc łącznie blisko 49% całkowitej liczby podmiotów osób fizycznych. Do dalszego rozwoju funkcji rolniczych predysponowane są południowo – zachodnie i centralnie położone części gminy.

Mapa Gminy Ustka z podziałem na sołectwa została zamieszczona poniżej.

Źródło: Serwis internetowy UG

Zestawienie danych dotyczących ilości wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy Ustka (stan na wrzesień 2009r.) zamieszczono w tabeli poniżej. Szczegółowe zestawienia danych z inwentaryzacji wyrobów azbestowych na terenie gminy Ustka zamieszczono w załączeniu do niniejszego Programu.

Nazwa miejscowości	Ilość wyrobów zawierających azbest [m ²]			
	Razem	I stopień	II stopień	III stopień
Niestkowo	3140	300	190	2650
Charnowo	2728	0	40	2688
Możdżanowo	4077	275	396	3406
Zaleskie Zabłocie	13197	0	845	12352
Starkowo Gołęcino Krężolki	2928	230	461	2237

Duninowo Duninówko	11860	730	615	10515
Lędowo Modła Modlinek Lędowo Os.	4955	110	385	4460
Lędowo Osiedle	700	700	0	0
Pęplino	4032	480	811	2741
Wodnica	6913	1405	630	4878
Dębina	1789	100	180	1509
Grabno Zimowiska	4046	0	461	3585
Rowy	10105	169	446	9490
Objazda Balamątek	18756	2833	186	15737
Gąbino Dominek Osieki	9928	568	2394	6966
Machowinko Poddąbie Redwanki	7101	0	412	6689
Machowino Owczary	7179	1068	472	5639
Wytowno	7244	420	1646	5178
Przewłoka Orzechowo Zapadle Przewłoka Os.	3959	81	960	2918
GMINA USTKA	124637	9469	11530	103638

Źródło: Oprac. na podst. danych z Urzędu Gminy **Ustka**, (wrzesień 2009r.)

Na terenie **gminy Ustka** zinwentaryzowano 124 637 m² wyrobów zawierających azbest (plyt azbestowo-cementowych), co daje wskaźnik 573,2 m² wyrobów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 km² powierzchni gminy.

Na terenie gminy nie przewiduje się wzrostu ilości wyrobów zawierających azbest z uwagi na obowiązujący całkowity zakaz ich stosowania. Ilość tych wyrobów będzie sukcesywnie malała w związku z ich stopniowym usuwaniem, które zakończone zostanie najpóźniej do roku 2032 (po całkowitym oczyszczeniu terenu gminy z ww. wyrobów).

Na terenie gminy Ustka, z uwagi na charakter tego obszaru, powstawać będą odpady zawierające azbest przede wszystkim związane z budownictwem – głównie różnego rodzaju płyty azbestowo-cementowe wykorzystywane do pokryć połaci dachowych budynków, w wyniku prowadzenia prac rozbiórkowych lub remontowych budynków mieszkalnych, gospodarczych, inwentarskich, (m.in.: przy wymianie pokryć dachowych z płyt azbestowo – cementowych).

Odpady zawierające azbest są unieszkodliwiane poprzez składowanie. Ten sposób postępowania jest zgodny z obecnymi wymaganiami prawnymi oraz środowiskowymi.

W tabeli poniżej zamieszczono wykaz istniejących i przygotowywanych składowisk odpadów zawierających azbest zlokalizowanych w najbliższym rejonie w stosunku do obszaru gminy Ustka.

Lp.	Nazwa składowiska / Lokalizacja	Nazwa i adres zarządzającego składowiskiem	Wolna pojemność składowiska [m ³]
Województwo pomorskie			
1.	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie Bierkowo 120 76-261 Bruskowo Wielkie gm. Słupsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku, ul. Szczecińska 112 76-200 Słupsk	14 380
2.	Składowisko Odpadów w Gilwie Małej Gilwa Mała 8 82-500 Kwidzyn	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Gilwa Mała 8 82-500 Kwidzyn	58 360
P	Kwaterna na odpady zawierające azbest	Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku ul. Jabłoniowa 55 80-180 Gdańsk Szadółki	-
Województwo zachodniopomorskie			
3.	Zakład Odzysku Odpadów ul. Łubuszan 80 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Komunalna, 75-724 Koszalin	15 685

P - przygotowywane

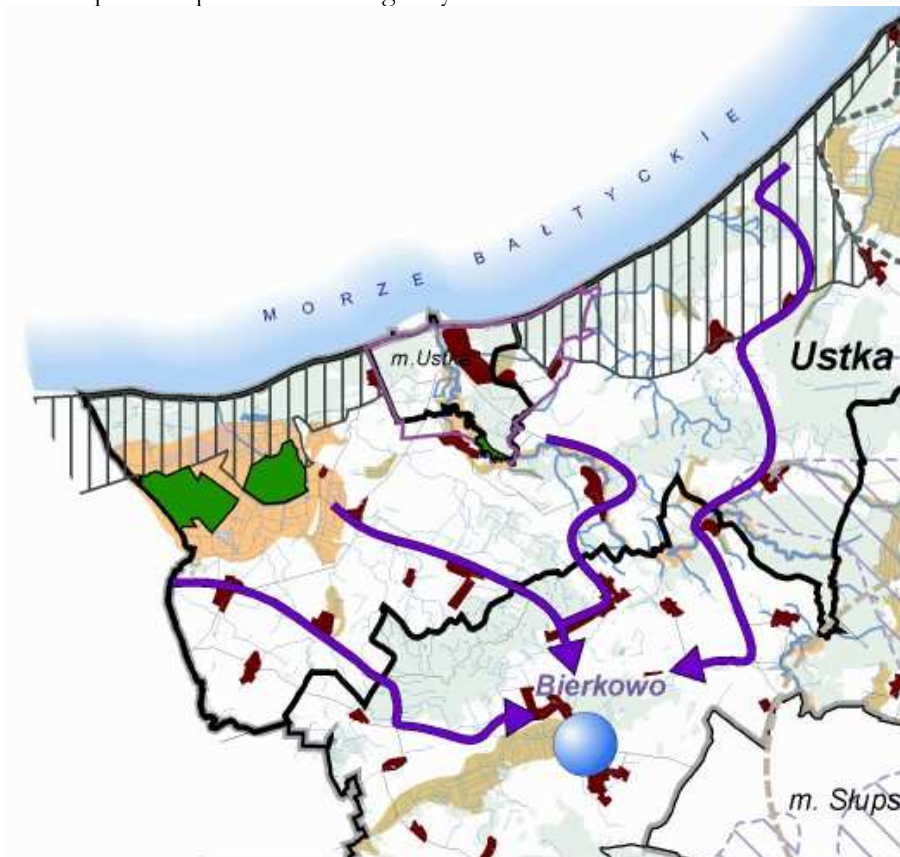
Źródło: POKzA, stan na marzec 2009r.

Wolna pojemność ww. składowisk (w rejonie analizowanej gminy) łącznie stanowi ok. 88,4 tys. m³. Najbliżej położone w stosunku do obszaru gminy Ustka składowisko przyjmujące odpady azbestowe zlokalizowane jest w ZUO w Bierkowie, na terenie sąsiedniej gminy Słupsk, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku. Dane dotyczące składowiska odpadów azbestowych - kwaterna składowania odpadów azbestowych w ZUO w Bierkowie:

- lokalizacja: Bierkowo 120, k. Słupska,
- powierzchnia dna kwatery: 0,276 ha,
- pojemność całkowita (wynikająca z projektu): 14 200,00 m³,
- pojemność netto składowanych odpadów: 4 400,00 m³,
- stopień zapelnienia: 738,80 Mg,
- pozostała pojemność do eksploatacji: 3 660 Mg,
- przewidywany czas eksploatacji: 15 lat,
- średnia ilość dobową przyjmowana do unieszkodliwiania: 1 Mg/dobę,
- cena za przyjęcie do składowania odpadów azbestowych: 731,30 zł/Mg,
- średnia odległość składowiska: 30 km (w stosunku do obszaru analizowanej gminy).

W niniejszym Programie uwzględniono „zasadę bliskości” wyrażoną w ustawie o odpadach. Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o odpadach, odpady, które nie mogą być unieszkodliwiane w miejscu powstawania, powinny być przekazane do unieszkodliwiania do najbliższych miejsc. Stąd planuje się kierować odpady zawierające azbest z terenu gminy Ustka na najbliższe w stosunku do obszaru gminy eksploatowane składowisko odpadów z czynną kwaterą odpadów azbestowych - w ZUO w Bierkowie, (odległość średnia ok. 30 km).

Poniżej przedstawiono lokalizację najbliższej położonego w stosunku do obszaru gminy Ustka składowiska przyjmującego odpady azbestowe - w ZUO w Bierkowie oraz kierunki transportu odpadów z terenu gminy Ustka.

Źródło: Plan gospodarki odpadami dla Gminy Ustka - aktualizacja

Masa odpadów azbestowych prognozowana do wytworzenia z terenu gminy Ustka (obliczenia w oparciu o wskaźniki z POKzA): płyty azbestowo – cementowe: 1744,9 Mg.

Objętość odpadów azbestowych prognozowana do wytworzenia z terenu gminy Ustka (obliczenia w oparciu o wskaźniki z POKzA):

$1744,9 \text{ Mg} : 0,82 \text{ Mg/m}^3 = 2127,9 \text{ m}^3$

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, iż ZUO w Bierkowie ma możliwości przyjęcia odpadów azbestowych, które wytwarzane będą na terenie gminy Ustka. Z uwagi na odległość tej instalacji w stosunku do obszaru analizowanej gminy (średnio ok. 30 km) koszty usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest z terenu gminy do ww. ZZO będą najniższe (w porównaniu do innych eksploatowanych składowisk odpadów azbestowych). Koszty obliczono w dalszej części niniejszego Programu.

Odpady azbestowe usuwane są przez specjalistyczne firmy, które posiadają zezwolenia na demontaż i wywóz tych odpadów na miejsce ich składowania. Wykaz firm posiadających zezwolenie na świadczenie takich usług na terenie gminy zamieszczono w **załączeniu** do niniejszego opracowania.

5.2 *BILANS MASOWY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY USTKA*

Bilans masowy (w tabeli poniżej) wyrobów zawierających azbest, zinwentaryzowanych na terenie **gminy Ustka** wykonano na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy (wrzesień 2009r.).

Nazwa miejscowości	Masa wyrobów zawierających azbest [Mg]			
	Razem	I stopień	II stopień	III stopień
Niestkowo	44,0	4,2	2,7	37,1
Charnowo	38,2	0,0	0,6	37,6
Możdżanowo	57,1	3,9	5,5	47,7
Zaleskie Zabłocie	184,7	0,0	11,8	172,9
Starkowo Gołęcino Krężółki	41,0	3,2	6,5	31,3
Duninowo Duninówko	166,0	10,2	8,6	147,2
Lędowo Modła Modlinek Lędowo Os.	69,3	1,5	5,4	62,4
Lędowo Osiedle	9,8	9,8	0,0	0,0
Pęplino	56,5	6,7	11,4	38,4
Wodnica	96,8	19,7	8,8	68,3
Dębina	25,0	1,4	2,5	21,1
Grabno Zimowiska	56,7	0,0	6,5	50,2
Rowy	141,5	2,4	6,2	132,9
Objazda Bałamątek	262,6	39,7	2,6	220,3
Gąbino Dominek Osieki	139,0	8,0	33,5	97,5
Machowinko Poddąbie Redwanki	99,4	0,0	5,8	93,6
Machowino Owczary	100,5	15,0	6,6	78,9
Wytowno	101,4	5,9	23,0	72,5
Przewłoka Orzechowo Zapadłe Przewłoka Os.	55,4	1,1	13,4	40,9
GMINA USTKA	1744,9	132,7	161,4	1450,8

Źródło: Oprac. na podst. danych z Urzędu Gminy **Ustka**, (wrzesień 2009r.)

GMINA USTKA

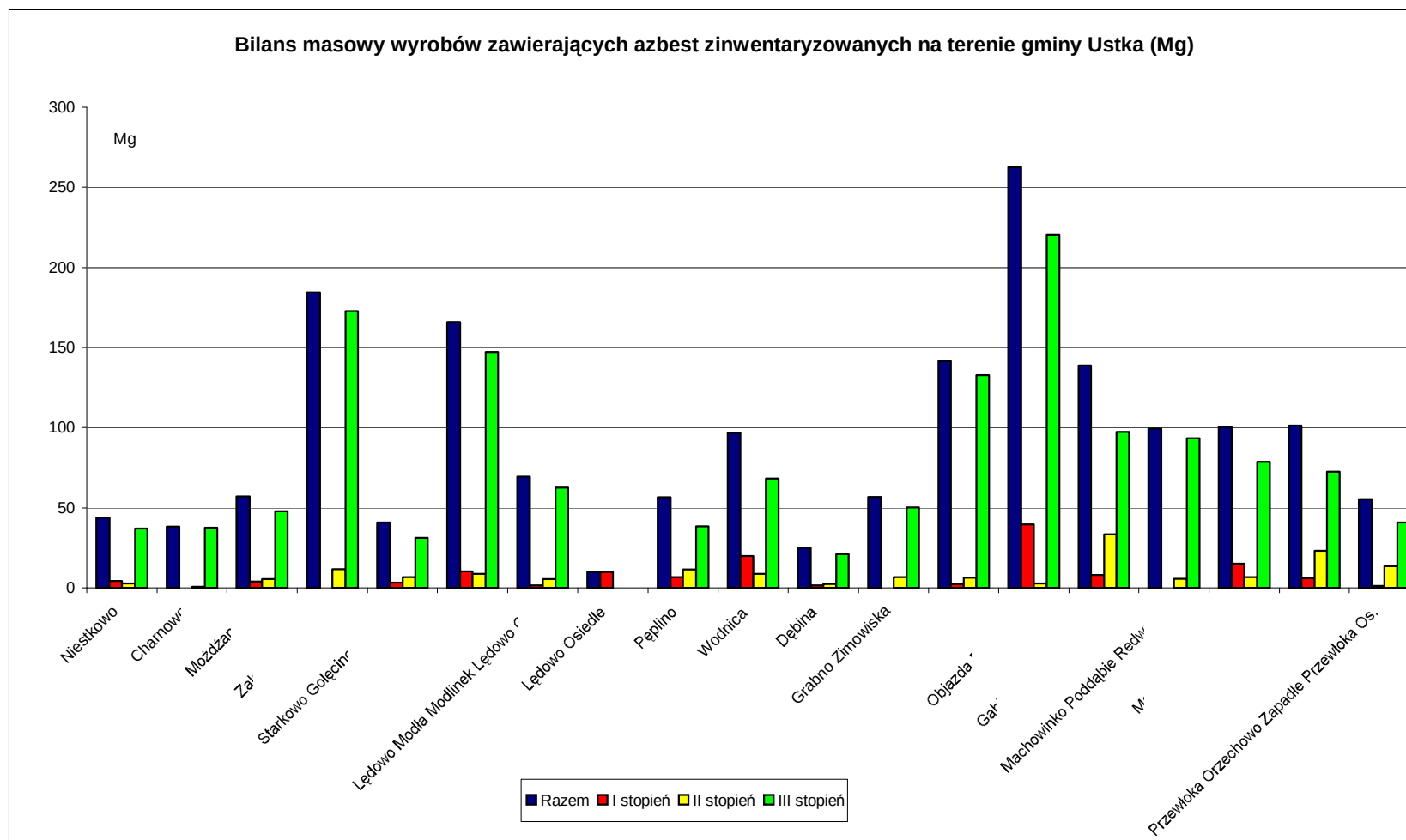
skala 1 : 100 000

- granicz gminy
- GRABNO nazwy i granice sołectw
- granica miasta Ustka
- wody - Morze Bałtyckie, jeziora, rzeki
- lasy

The map displays the administrative boundaries of Gmina Ustka, with individual villages marked by colored dots. The legend indicates that yellow dots represent village boundaries, red dots represent the city of Ustka, green dots represent water bodies (Baltic Sea, lakes, rivers), and blue areas represent forests. The map includes a grid and a scale bar.

- - nagromadzenie płyt azbestowo - cementowych w ilości < 50 Mg
- - nagromadzenie płyt azbestowo - cementowych w ilości 50-150 Mg
- - nagromadzenie płyt azbestowo - cementowych w ilości > 150 Mg

23

Źródło: Oprac. wł. na podst. danych z Urzędu Gminy Ustka, (wrzesień 2009r.)

Z uzyskanych z Urzędu Gminy danych dotyczących wyrobów zawierających azbest wynika, iż płyty azbestowo-cementowe na terenie gminy Ustka stanowią głównie eternit falisty pokrywający dachy budynków mieszkalnych, gospodarczych, inwentarskich, łącznie płyty azbestowo - cementowe stanowią: 1744,9 Mg. Na ich podstawie ocenić można stan i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. (Dz. U. Nr 71, poz. 649). Informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania zebrane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).

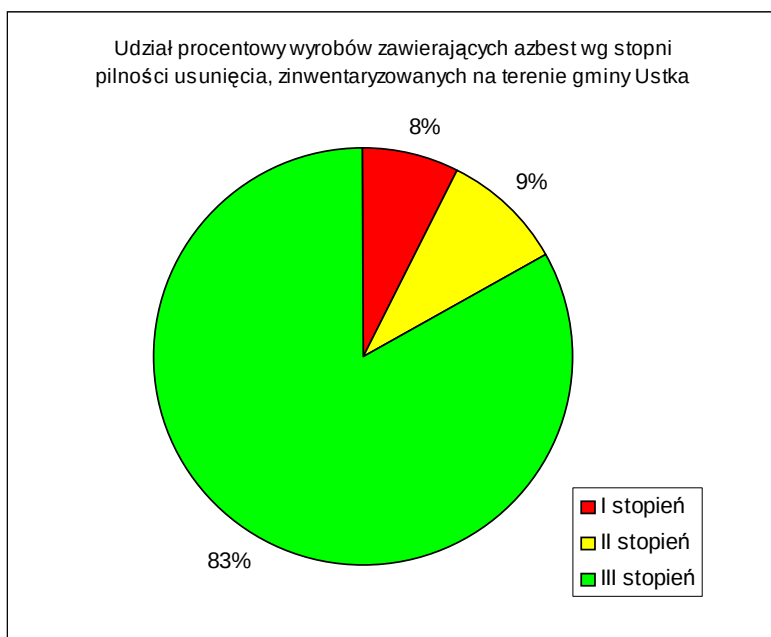
Stopnie pilności usunięcia wyrobów zawierających azbest	I stopień	II stopień	III stopień	Razem
Masa wyrobów azbestowo-cementowych (Mg)	132,7	161,4	1450,8	1744,9
Ilość wyrobów azbestowo-cementowych (%)	7,6	9,3	83,1	100,0

Źródło: Oprac. wł. na podst. danych z Urzędu Gminy Ustka, (dane: wrzesień 2009r.)

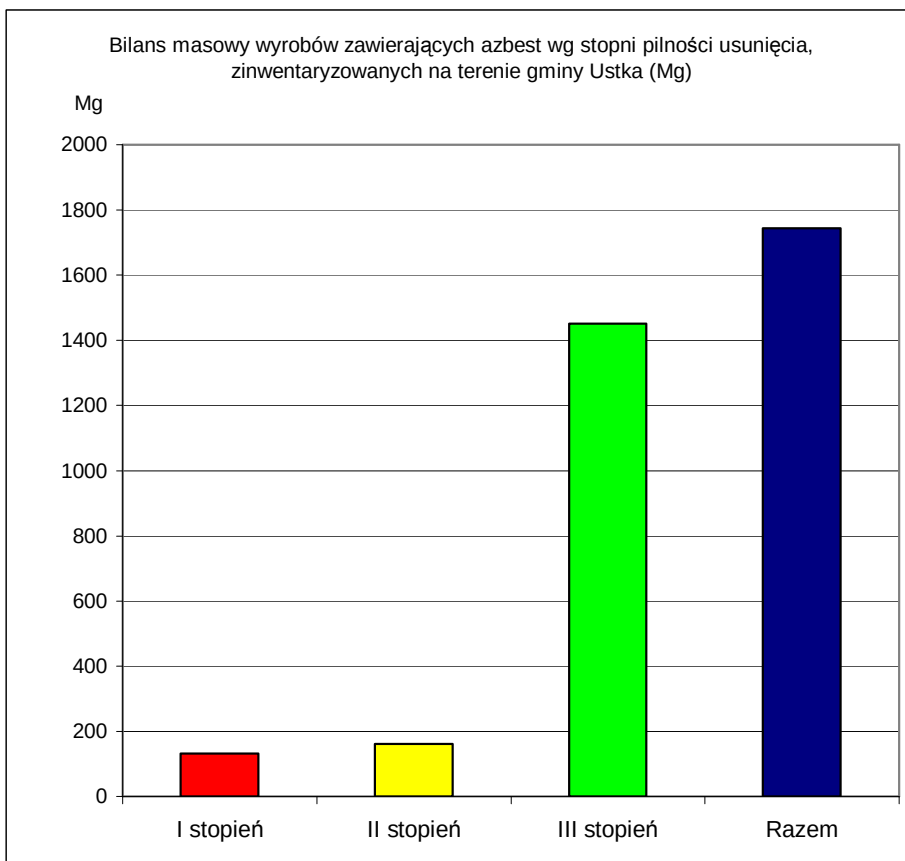
* zgodnie (Dz. U. z 2004r. Nr 71, poz. 649)

- I stopień pilności > 65 punktów – wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie,
- II stopień pilności 40-60 punktów – ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku
- III stopień pilności < 35 punktów – ponowna ocena w terminie do 5 lat

← Sformatowane: Punktory i numeracja

Źródło: Oprac. wł. na podst. danych z Urzędu Gminy Ustka, (wrzesień 2009 r.)

Źródło: Oprac. wł. na podst. danych z Urzędu Gminy Ustka, (dane wrzesień 2009r.)

W celu zakwalifikowania wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia stopnia pilności działań naprawczych, właściciele obiektów z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest powinni wykonać ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów według załącznika 2 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004r. (Dz.U. Nr 71, poz. 649). Odpowiednie zabezpieczenie wyrobów (np. pokrycia dachowe z eternitu - poprzez pomalowanie) pozwala na obniżenie ich stopnia pilności w przyszłości.

W przypadku demontażu ww. wyrobów powstaną odpady zawierające azbest. W dalszej części Programu obliczono koszty związane z ich usunięciem i unieszkodliwieniem.

6 ZAŁOŻENIA I UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu **gminy Ustka** będzie procesem długofalowym (trwającym do roku 2032), ograniczonym możliwościami finansowymi zarówno samorządu, jak i mieszkańców. Wykonanie Programu powierza się Władzom Gminy. Realizacja Programu będzie zgodna z przyjętym celem i przebiegać będzie w następujących obszarach:

1. Prowadzenie, weryfikacja i aktualizacja bazy danych o lokalizacji i ilości istniejących wyrobów zawierających azbest

Podstawą dla opracowania Programu była przeprowadzona na terenie gminy inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Dane dotyczące ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy będą przekazywane do WBDA.

2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania

Działanie realizowane będzie poprzez:

- prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej nt. postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, sposobu ich usuwania, wpływu azbestu na organizm ludzki,
- przeprowadzenie szkoleń lokalnych, dzięki którym zostanie wzmocniony proces usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm.

3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej

Działanie realizowane będzie poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych z azbestu,
- dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu w tym: załadunku na terenie nieruchomości, transportu i składowania na składowisku odpadów azbestowych,
- udzielanie informacji mieszkańcom na temat realizacji Programu.

4. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych i innych

Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych będzie następował na wniosek właściciela obiektu, jego zarządcy lub władającego. Złożone wnioski o dofinansowanie będą realizowane według kolejności wpływu do wysokości kwoty zabezpieczonej w budżecie lub w Gminnym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW) na dany rok kalendarzowy. Odbiorem odpadów zawierających azbest zajmie się koncesjonowana firma transportowa wyłoniona w drodze przetargu ogłoszonego przez Gminę. Termin odbioru odpadów z terenu nieruchomości uzgadnia przedstawiciel firmy transportowej z właścicielem nieruchomości. Wszystkie czynności związane z załadunkiem i transportem przeprowadzone zostaną zgodnie z obowiązującymi przepisami. Odbiór odpadów zawierających azbest od właściciela oraz ich przekazanie na składowisko potwierdzone będzie kartą przekazania odpadu (w załączeniu do Programu), sporządzaną w trzech egzemplarzach: jeden dla odbierającego odpady, drugi dla właściciela odpadu, trzeci dla Gminy (w przypadku, gdy Przewoźnik rozliczać się będzie się za wykonaną usługę z Gminą).

5. Udzielanie pomocy finansowej osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych w usuwaniu odpadów zawierających azbest

W przypadku pozyskania środków finansowych lub zabezpieczenia w budżecie własnych (bądź w GFOŚiGW) Gmina częściowo sfinansuje koszty demontażu, transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest, tj.: rozbiórki pokrycia dachowego (płyt azbestowo - cementowych), załadunku na terenie nieruchomości odpadów zawierających azbest, transportu tych odpadów, składowania odpadów zawierających azbest. Wielkość dofinansowania oraz ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest w danym roku uzależniona będzie od ilości środków finansowych pochodzących z funduszy własnych i zewnętrznych.

6. Alokacja środków finansowych z budżetu gminy lub z GFOŚiGW na realizację Programu

W budżecie gminy i/lub w GFOŚiGW będą zabezpieczane środki na realizację Programu.

7. Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu

Gmina Ustka podejmie starania w celu pozyskiwania funduszy ze źródeł zewnętrznych, tj.: Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych.

W przypadku pozyskania funduszy z ww. źródeł kwota przeznaczona na realizację Programu ulegnie zwiększeniu, co przyspieszy proces usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.

8. Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania na wymieniane w ramach Programu pokrycia dachowe

Pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania w postaci dotacji, kredytów i pożyczek preferencyjnych osobom fizycznym, wspólnotom, innym właścicielom zasobów mieszkaniowych i przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych zawierających azbest. Wszyscy zainteresowani poszukiwaniem źródeł finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielanych przez pracowników Urzędu Gminy.

9. Eliminacja powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest

Działanie finansowane będzie ze środków przeznaczonych na realizację Programu w danym roku kalendarzowym.

- Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do społeczeństwa gminy związane z postępowaniem z odpadami azbestowymi.
- Monitoring występowania „dzikich” wysypisk – na bieżąco.
- Likwidacja „dzikich” wysypisk w przypadku stwierdzenia ich występowania.

10. Oczyszczenie terenu gminy z wyrobów zawierających azbest; w szczególności usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej

Gmina Ustka na bieżąco przeprowadzać będzie oczyszczanie terenu gminy z wyrobów i odpadów zawierających azbest. Środki na ten cel pochodzić będą z funduszu przeznaczonego na realizację Programu w danym roku kalendarzowym.

11. Bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji Radzie Gminy

Elementem zarządzania Programem jest jego systematyczne monitorowanie. W tym celu powołana zostanie Komisja ds. monitoringu realizacji Programu. W ramach działań

monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest w gminie w kolejnych latach realizacji Programu, tj.: ilości usuniętych i unieszkodliwionych w danym roku odpadów zawierających azbest; ilości wyrobów azbestowych pozostałych jeszcze do usunięcia. Monitorowanie i raportowanie Programu zostanie zsynchronizowane z raportowaniem Gminnego Planu Gospodarki Odpadami. Komisja będzie przedkładała Radzie Gminy co 2 lata (lub corocznie) raport przedstawiający wyniki realizacji Programu. Wskaźniki monitorowania Programu zamieszczono w tabeli poniżej.

12. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu

Realizacja Programu jest procesem długofalowym, w związku z tym zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.

Zadanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu **gminy Ustka**, które stanowią potencjalne odpady azbestowe, przewidziane jest zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” do zrealizowania najpóźniej **do roku 2032**. Zgodnie z założeniami tego „Programu...”, w zakresie:

- usuwania wyrobów azbestowych z budynków jednorodzinnych i gospodarskich oraz oczyszczania terenów nieruchomości

Gmina powinna zapewnić wywóz odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów lub zapewnić ich dostarczenie do przewoźnego urządzenia do przetwarzania odpadów zawierających azbest. Koszt transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest powinien zostać pokryty ze środków własnych Gminy, przy udziale środków właścicieli nieruchomości, dotacji i pożyczek funduszy ochrony środowiska lub innych źródeł dostępnych dla Gminy. Udział środków właścicieli nieruchomości powinien być niewielki, ze względu na fakt, iż koszt nowego pokrycia dachowego czy elewacyjnego nie może być pokryty w ramach wsparcia finansowego z krajowych lub z unijnych funduszy ochrony środowiska.

- usuwania wyrobów zawierających azbest z dużych obiektów budowlanych i oczyszczanie terenu nieruchomości

Wsparcie finansowe usuwania wyrobów zawierających azbest z dużych obiektów budowlanych powinno być koordynowane przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego według następujących założeń:

- 1) wsparcie z funduszy ochrony środowiska powinno być przeznaczone na dofinansowanie usługi polegającej na bezpiecznym usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- 2) kosztami kwalifikowanymi dofinansowywanej usługi bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest są koszty:
 - a) demontażu wyrobów zawierających azbest,
 - b) transportu odpadów zawierających azbest,
 - c) złożenia odpadów zawierających azbest na właściwym składowisku lub przekazania do urządzenia przewoźnego przetwarzającego odpady zawierające azbest,
- 3) wsparcie nie może przekroczyć 80% całego kosztu usługi,
- 4) wielkość wsparcia zostanie określona jako stała kwota odniesiona do jednostki fizycznej usuwanego odpadu, którą może być np. m² pokrycia dachowego lub elewacyjnego, m² izolacji ściennej, 1 tona rur, 1 tona unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest,

5) beneficjentami wsparcia są jednostki samorządu terytorialnego, które wybierają w przetargach spełniających wymagania prawa przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie bezpiecznego usuwania azbestu,

6) wsparcie zostanie udzielone po:

a) potwierdzeniu przez przedsiębiorcę:

-złożenia odpadów zawierających azbest na składowisku odpadów lub przetworzenia w urządzeniach przewoźnych,

-oczyszczenia terenu, na którym był prowadzony demontaż wyrobów zawierających azbest;

b) rozliczeniu kompleksowej usługi.

Niedopuszczalne jest łączenie wsparcia na usunięcie azbestu ze wsparciem na termomodernizację, jeśli jej koszt obejmuje usunięcie wyrobów azbestowych.

W niniejszym Programie przyjmuje się, iż następujące ilości odpadów zawierających azbest zostaną usunięte z terenu **gminy Ustka** i unieszkodliwione w kolejnych latach:

-w latach 2009 – 2012 około 8% odpadów,

-w latach 2013 – 2022 około 42% odpadów,

-w latach 2023 – 2032 około 50% odpadów.

Trwałość płyt azbestowo-cementowych określa się na około 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. W tym czasie powstawać będzie znaczna ilość odpadów, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) sklasyfikowane zostały na liście odpadów niebezpiecznych.

Regulacje prawne dotyczące m.in. usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, począwszy od realizacji obowiązku dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów do zdeponowania wytworzonych odpadów na składowisku, są zamieszczone w wielu aktach prawnych. Zestawienie aktów prawnych zostało zamieszczone w załączeniu do niniejszego Programu. Podstawowym jest ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, która zakazuje:

- wprowadzania na polski obszar celny azbestu oraz wyrobów zawierających azbest,
- produkcji wyrobów zawierających azbest,
- obrotu azbestem i wyrobami azbestowymi, z wyjątkiem azbestu i wyrobów azbestowych stosowanych do celów specjalnych.

Mimo kilku lat obowiązywania szczegółowych przepisów tylko w niewielkim stopniu zostały wykonane oceny stanu obiektów z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest.

Usuwanie, demontaż wyrobów zawierających azbest odbywać się będzie zgodnie z przepisami i wytycznymi podanymi w dalszej części Programu. Z usuwaniem wyrobów zawierających azbest nierozdzielnie związany jest proces powstawania odpadów. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych następuje przez ich składowanie. W Programie założono usunięcie wyrobów zawierających azbest do końca 2032r. i podzielenie tego 24-letniego okresu na 3 podokresy. Unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest odbywać się będzie zgodnie z ww. ustawą o odpadach. Obecnie dopuszczoną prawnie metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich deponowanie na składowiskach odpadów azbestowych. Planowane jest, aby odpady powstające na terenie gminy były unieszkodliwiane poprzez składowanie na już funkcjonujących na terenie kraju składowiskach przystosowanych do deponowania tego rodzaju odpadów, zgodnie z

zasadą „bliskości” wyrażoną w ustawie o odpadach – na najbliższym składowisku wyposażonym w kwaterę składowania odpadów zawierających azbest.

Warunkiem skutecznej realizacji Programu będzie sukcesywne pozyskiwanie środków finansowych z funduszy krajowych i unijnych.

7 MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Interdyscyplinarność Programu powoduje konieczność koordynacji wszystkich jednostek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań lub pośrednio biorących udział w ich realizacji. Dlatego też zadania będą realizowane na trzech poziomach (zgodnie z POKzA):

- 1) centralnym – Rada Ministrów, Minister Gospodarki i w strukturze Ministerstwa Gospodarki Główny Koordynator;
- 2) wojewódzkim – samorząd województwa;
- 3) **lokalnym** – samorząd powiatowy i **samorząd gminny**.

Niezbędnym elementem skutecznego zarządzania Programem na poziomie lokalnym – **gminy** - jest powołanie **Komisji ds. monitorowania realizacji Programu** - odpowiedzialnej za współdziałanie poszczególnych jednostek, instytucji, zainteresowanych mieszkańców gminy, właścicieli, zarządców budynków z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest oraz podejmowanie inicjatyw w jego wdrażaniu i kontrolującej stopień realizacji Programu i przedstawiającej - co 2 lata (lub corocznie) raport z realizacji Programu Radzie Gminy. Należy zaznaczyć, że Program powinien być realizowany przez istniejące struktury samorządu gminnego i nie powodować tworzenia nowych stanowisk w administracji. Nieodzownym elementem wspierającym założenia Programu będzie także współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytutami naukowymi oraz mediami.

Zgodnie z POKzA do zadań szczebla lokalnego (samorządu gminnego) należy:

- 1) gromadzenie przez Wójta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do Marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w Programie;
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 6) współpraca z Marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;

- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu;
 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Raport z realizacji Programu winien być wykonany przy uwzględnieniu podanych w tabeli poniżej wskaźników monitorowania.

Lp.	Wskaźniki efektywności realizacji Programu	J.m.	2009 – 2012	2013 – 2022	2023 – 2032
1.	Ilość usuniętych płyt azbestowo – cementowych	m ²	9 971	52 348	62 318
2.	Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest	Mg	139,5	732,9	872,5
3.	Stopień usunięcia płyt azbestowo – cementowych (procentowa ilość usuniętych wyrobów zaw. azbest w stosunku do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją Programu)	%	8	42	50
4.	Stopień wykorzystania środków finansowych zaplanowanych na realizację Programu	%	100	100	100
5.	Masa użytkowanych wyrobów zaw. azbest w przeliczeniu na km ² powierzchni gminy na koniec okresu	Mg/km ²	7,4	4,0	0,0
6.	Powierzchnia (m ²) użytkowanych wyrobów zaw. azbest w przeliczeniu na km ² pow. gminy na koniec okresu	m ² /km ²	527,3	286,6	0,0
7.	Nakłady poniesione łącznie na usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	tys. zł	284,1	1 589,6	1 865,5
8.	Ilość i powierzchnia „dzikich” wysypisk odpadów zaw. azbest na terenie gminy	szt., ha	0*	0*	0*
9.	Ilość kampanii edukacyjno – informacyjnych	szt.	2	2	2
10.	Ilość przeprowadzonych szkoleń lokalnych	szt.	2	4	2
11.	Ilość uczestników szkoleń lokalnych, właścicieli / zarządców budynków z wyrobami zaw. azbest	%**	25	60	15
12.	Ilość wniosków zgłaszanych do UG przez właścicieli / zarządców budynków z wyrobami zaw. azbest na dofinansowanie ich usunięcia	%**	20	70	10

* w przypadku powstania „dzikich” wysypisk – likwidacja na bieżąco

** w odniesieniu do wszystkich potencjalnie zainteresowanych – właścicieli, zarządców budynków z wyrobami zaw. azbest z terenu gminy

Źródło: Oprac. własne, na podst. założeń POKza i danych z UG

W oparciu o analizę ww. wskaźników będzie możliwa ocena efektywności realizacji Programu. Lista wskaźników podanych w tabeli powyżej nie jest ostateczna i może ulec rozszerzeniu.

8 HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU NA LATA 2009 – 2032

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY USTKA NA LATA 2009 – 2032

Lp.	Zadania	Koszt, tys. zł	Termin realizacji, lata Jednostki realizujące		
			2009 – 2012	2013 – 2022	2023 – 2032
1.	Zebranie informacji na temat wyrobów zawierających azbest na terenie gminy – inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest.	-	UG		
1.1.	Szczegółowe zinwentaryzowanie miejsc występowania wyrobów zawierających azbest poprzez wypełnienie przez właścicieli obiektów budowlanych „arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” i złożenie ich do właściwego organu	-	Właściciele obiektów, UG		
1.2.	Przeprowadzenie, przez właścicieli obiektów budowlanych, oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest i określenie stopnia pilności usunięcia tych wyrobów oraz przekazanie zebranych informacji wraz z arkuszami ocen, do urzędu nadzoru budowlanego w powiecie	-	Właściciele obiektów, UG		
1.3.	Podjęcie w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych	-	UG, SP		
2.	Uchwalenie Gminnego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	-	2009r. UG		
	Aktualizacja Gminnego Programu usuwania azbestu i wyrobów zaw. azbest	-		po 2012r. UG	

3.	Działania informacyjno – edukacyjne. ▪ Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej nt. postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, sposobu ich usuwania, wpływu azbestu na organizm ludzki. ▪ Udział w szkoleniach dla administracji publicznej. ▪ Przeprowadzenie szkoleń lokalnych, dzięki którym zostanie wzmocniony proces usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm.	25,0	UG, mieszkańcy, właściciele, zarządcy obiektów z wyrobami zaw. azbest, organizacje pozarządowe		
3.1.	Zorganizowanie spotkań z mieszkańcami gminy, którzy zgłosili posiadanie wyrobów zawierających azbest, informacja na temat zarejestrowanych firm posiadających zezwolenie na zbieranie i transport odpadów zawierających azbest, informacja nt. szkoleń lokalnych.	-	UG, mieszkańcy		
3.2.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników obiektów zaw. azbest.	-	UG		
3.3.	Inne działania informacyjno - edukacyjne m.in.: informacja w lokalnej prasie, na stronie internetowej UG, ogłoszenia w UG, na tablicach ogłoszeń, ulotki, informowanie mieszkańców w UG, zajęcia w szkołach)	-	UG		
3.4.	Współpraca z fundacjami i organizacjami mającymi na celu wspieranie inicjatyw związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest	-	UG		
4.	Utworzenie i coroczna aktualizacja bazy danych dotyczącej ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy; przekazywanie danych do WBDA.	-	UG		
	Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów azbestowych z wykorzystaniem ESIP do monitoringu procesu usuwania wyrobów zaw. azbest - po wdrożeniu tego systemu.			właściciele obiektów budowlanych, UG	
5.	Działania w zakresie monitoringu Gminnego Programu Usuwania Azbestu	-	UG		
5.1	Powołanie Komisji ds. monitoringu realizacji Programu	-	UG		
5.2	Monitorowanie realizacji Programu, weryfikacja prac związanych z usuwaniem azbestu, zgłoszonych wniosków	-	UG		

6.	Zorganizowanie akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko odpadów (lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym). Ogłaszanie przetargów na przewoźnika i wyłonienie wykonawcy zadania - Firmy specjalistycznej, posiadającej odpowiednie zezwolenia na wykonywanie usług w zakresie: usuwania, transportu na składowisko odpadów zaw. azbest	-	UG		
7.	Demontaż wyrobów zaw. azbest, odbiór odpadów zaw. azbest (plyty azbestowo – cementowe) z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych i in.; usunięcie wyrobów zawierających azbest z budynków jednorodzinnych i gospodarskich, obiektów użyteczności publicznej oraz oczyszczenie terenu nieruchomości z odpadów zawierających azbest; transport i unieszkodliwianie odpadów zaw. azbest	2009-2032 3 739,2	Właściciele, zarządcy nieruchomości z zabudowanymi wyrobami azbestowymi, (w tym: mieszkańcy, jedn. organizacyjne, UG i in.)		
	Określenie harmonogramu usuwania wyrobów zawierających azbest. Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych.		2009 – 2012 r.		
	Intensyfikacja procesu usuwania wyrobów zawierających azbest.			2013 – 2032 r.	
7.1.	Wyroby zawierające azbest: I stopień pilności – wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie Zakładane usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	2009-2012 284,1	2009 – 2012 r.		
7.2.	Wyroby zawierające azbest: II stopień pilności – ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku Zakładane usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	2013-2022 1 589,6	2009 – 2012 r.	2013 – 2022 r.	
7.3.	Wyroby zawierające azbest: III stopień pilności – ponowna ocena w terminie do 5 lat Zakładane usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	2023-2032 1 865,5		2013r., 2022 r.	2023 – 2032 r.
8.	Założenie i prowadzenie rejestru wniosków i ich realizacja zgodnie z zachowaniem kolejności złożenia	-	UG		

9.	▪ Pozyskiwanie finansowego wsparcia na realizację Programu w zakresie organizowania akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko odpadów (lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym) w ramach środków krajowych. ▪ Pozyskiwanie wsparcia finansowego prac przygotowawczych do oczyszczania z azbestu obiektów użyteczności publicznej oraz na usuwanie azbestu z tych obiektów. ▪ Ujmowanie działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu gminy w programach wykorzystujących środki unijne. ▪ Połączenie usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych z innymi działaniami (m.in. termomodernizacja, przebudowa gospodarstwa rolnego). ▪ Zabezpieczanie corocznie w budżecie gminy lub gminnym funduszu ochrony środowiska określonej kwoty z przeznaczeniem na dotację inwestycji związanych z usuwaniem azbestu z terenu gminy. ▪ Pomoc finansowa mieszkańcom gminy na inwestycje związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.	-	2009 – 2032 r. UG, GFOŚiGW, PFOŚiGW, WFOŚiGW, NFOŚiGW, MG, preferencyjne kredyty BOŚ S.A., środki UE
10.	Raporty okresowe z realizacji Programu – przedstawiane Radzie Gminy	-	co 1-2 lata, od 2010r. UG

Źródło: Oprac. własne na podst. założeń POKZA, danych z Urzędu Gminy (2009r.)

UG - Urząd Gminy, MG – Ministerstwo Gospodarki, SP – Starostwo Powiatowe
NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFOŚiGW, GFOŚiGW – narodowy, wojewódzki, powiatowy, gminny fundusz ochrony
środowiska i gospodarki wodnej
WBDA - wojewódzka baza danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest
ESIP - Elektroniczny System Informacji Przestrzennej

Harmonogram realizacji Programu zakłada, że w 2009 - 2012r. nastąpi likwidacja wyrobów zawierających azbest (pokryć eternitowych) – zakwalifikowanych do I stopnia pilności - wymagających bezzwłocznego usunięcia. W następnych latach 2013 – 2032 r. zlikwidowane zostaną kolejne pokrycia, których stopień pilności jest mniejszy (sukcesywnie, w zależności od stopnia zużycia, konserwacji wyrobu np. przez pomalowanie).

Realizacja Programu przyczyni się do sukcesywnego zmniejszania się ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy. Zadaniem wyjściowym realizacji Programu była inwentaryzacja wyrobów azbestowych i uzyskanie stosownych informacji, określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23

października 2003r. – dotyczących miejsc, rodzaju i ilości zabudowanych wyrobów zawierających azbest. Dane z inwentaryzacji stanowią podstawę opracowania Programu usuwania azbestu, a następnie pozyskiwania środków pomocowych na usuwanie wyrobów zawierających azbest i oczyszczanie terenu gminy z azbestu.

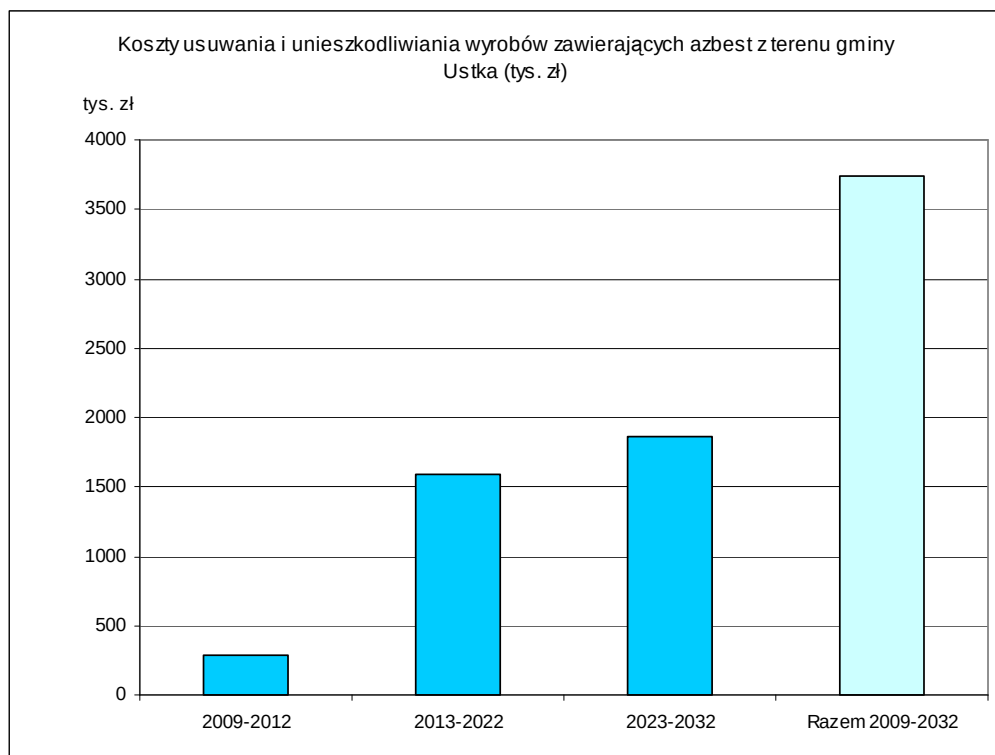
9 KOSZTY USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH Z TERENU GMINY USTKA W OKRESIE 2009 - 2032

Koszt usunięcia i unieszkodliwienia potencjalnych odpadów azbestowych z obszaru **gminy Ustka** określono wg założeń przyjętych do obliczeń w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” (POKzA) przyjętego przez RM 14.07.2009r. i przy uwzględnieniu średnich cen rynkowych (na podstawie analizy cen firm z kraju, w tym z regionu). Ponadto do obliczeń przyjęto: średnia masa 1 m² płyty azbestowo-cementowej: 0,014Mg, średnia objętość 1 tony składowanych odpadów azbestowych 0,82 m³. W celu ustalenia kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest uzyskano informację od firm posiadających zezwolenia na odbiór i transport tego typu odpadów. Pod uwagę wzięta została cena demontażu wyrobów zawierających azbest, pakowanie, transport i unieszkodliwianie na najbliższym składowisku (w odniesieniu do analizowanej gminy). Średni koszt usunięcia 1m² płyty azbestowo–cementowej – w zabudowie niskiej - według uśrednionych danych z szeregu firm wykonawczych: 30 zł. Średnia odległość od gminy Ustka najbliższego składowiska z czynną kwaterą na odpady zawierające azbest - ZUO w Bierkowie - 30km. Cena za przyjęcie do składowania odpadów azbestowych na ww. składowisku wynosi: 731,30zł/Mg.

Koszt usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ustka , w tys. zł				
Okres (lata)	2009-2012	2013-2022	2023-2032	Razem 2009-2032
Płyty azbestowo – cementowe	284,1	1 589,6	1 865,5	3 739,2

Źródło: Oprac. własne na podst. założeń POKzA, danych z Urzędu Gminy (2009r.)

Koszt łączny usunięcia (demontażu i transportu) oraz unieszkodliwienia (składowania) odpadów azbestowych z terenu gminy Ustka szacuje się na: 3 739,2 tys. zł w latach 2009–2032r., stąd uśredniony koszt roczny w okresie planistycznym 24 lat wyniesie ok. 155,8 tys. zł.

Źródło: Oprac. własne na podst. założeń POKZA, danych z Urzędu Gminy (2009r.)

Usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest jest zadaniem długotrwałym ze względu na dużą ilość wyrobów, a także wysokość potrzebnych środków finansowych. Czynnikiem znacznie wydłużającym okres realizacji Programu jest konieczność ponoszenia przez właścicieli nieruchomości, urządzeń oraz instalacji wysokich kosztów usuwania wyrobów azbestowych i unieszkodliwiania odpadów azbestowych, a także nieuniknionych kosztów nowych wyrobów bezazbestowych, które zastąpią usunięte wyroby azbestowe.

Planuje się, iż na terenie gminy Ustka wyroby zawierające azbest będą sukcesywnie usuwane w zależności od zużycia, wykonania ich konserwacji, zabezpieczenia oraz stopnia pilności wymiany w okresie 2009 – 2032 r.

Z uwagi na wysoki koszt usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych istotne jest dofinansowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych, podejmowanych przez osoby fizyczne, m.in. ze środków publicznych oraz środków pomocowych Unii Europejskiej. Dodatkowo udzielenie wsparcia finansowego ze środków WFOŚiGW w przypadku usuwania wyrobów azbestowych zwłaszcza z obiektów użyteczności publicznej oraz rozszerzenie możliwości uzyskania dofinansowania oraz pożyczek z częściowym umorzeniem dla prywatnych właścicieli.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami demontaż, odbiór i transport ww. wyrobów może być wykonywany wyłącznie przez firmy specjalistyczne posiadające w tym zakresie odpowiednie zezwolenia.

W celu zwiększenia tempa usuwania wyrobów zawierających azbest, szczególnie z terenów wiejskich, „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” wprowadza nowy instrument umożliwiający usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu własnej nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm, o ile

osoby usuwające wyroby azbestowe zostaną odpowiednio przeszkolone i będą dysponować środkami technicznymi eliminującymi narażenie na kontakt z włóknami azbestu, a prace te będą wykonywać incydentalnie. POKzA zakłada, iż projekt lokalnych szkoleń w gminach zostanie uruchomiony w 2010r.; w kolejnych latach, do 2015r., nastąpi wzrost ilości organizowanych szkoleń lokalnych oraz wzrost zapotrzebowania na dotacje. Zainteresowanie ze strony gmin oraz powodzenie projektu w pierwszych latach jego realizacji może przesądzić o zwiększeniu kwoty środków finansowych przeznaczanych na dotowanie gmin. Na zorganizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm, przewidziane zostało wsparcie finansowe ze środków Ministra Gospodarki w wysokości 16,3 mln zł. Uruchomienie realizacji zadania wymaga zmian legislacyjnych, dlatego też finansowanie zadania planowane jest od 2010r.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa odpady zawierające azbest mogą być unieszkodliwiane wyłącznie przez składowanie na składowiskach odpadów azbestowych. Firmy ww. powinny przekazać po wykonaniu prac demontażowych właścicielowi nieruchomości oświadczenie o usunięciu wyrobów zawierających azbest (np. po zdjęciu płyt azbestowo – cementowych). Odpady zawierające azbest transportowane będą zgodnie z „zasadą bliskości” wyrażoną w ustawie o odpadach - na najbliższe składowisko odpadów azbestowych.

W niniejszym Programie zakłada się możliwość dofinansowania przez Urząd Gminy Ustka części kosztów: usuwania wyrobów zawierających azbest (demontażu, odbioru, transportu) i unieszkodliwiania (składowania) odpadów zawierających azbest dla mieszkańców gminy w przypadku pozyskania przez Urząd Gminy na ten cel środków: unijnych, krajowych funduszy celowych lub innych źródeł oraz zarezerwowania środków własnych (budżet gminy lub GFOŚiGW).

W przypadku pozyskania ww. środków - Urząd Gminy może zastosować rozwiązania, które wariantowo przedstawiono w niniejszym Programie.

WARIANT I.

Urząd Gminy - w drodze przetargu wyłoni firmę specjalistyczną posiadającą odpowiednie zezwolenia, która wykona usługę w zakresie: demontaż, odbiór, transport do składowania, a cenę za składowanie na składowisku odpadów azbestowych wkałkuje w cenę usługi. Urząd Gminy pokryje całość lub część kosztów usługi (koszt transportu i składowania).

WARIANT II.

Właściciel obiektu z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest wybierze firmę posiadającą odpowiednie zezwolenia, która po wykonaniu usługi odbioru, transportu i przekazania do unieszkodliwiania odpadów azbestowych wystawi rachunek (fakturę), po przedłożeniu której wraz z odpowiednim wnioskiem do Urzędu Gminy i skontrolowania faktu należytego usunięcia ww. wyrobów przez Komisję ds. monitoringu realizacji Programu (z Urzędu Gminy) – Urząd Gminy dokona zwrotu części lub całości poniesionych przez ww. właściciela kosztów - w zależności od ustaleń podjętych przed przystąpieniem do realizacji Programu (po uzyskaniu przez Urząd Gminy środków: unijnych, krajowych funduszy celowych, budżetu państwa, zarezerwowaniu środków własnych lub w GFOŚiGW i ustaleniu wysokości łącznie ww. środków na dany rok) - w zakresie wysokości jednostkowego dofinansowania.

Decyzja o udzieleniu dofinansowania przez Urząd Gminy mieszkańcom, jego wysokości, sposobu udzielenia, wyboru rozwiązania (w.w. warianty) lub inne rozwiązanie w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest będzie ostatecznie uzależniona od pozyskania ww. środków, możliwości w zakresie udzielenia środków własnych przez Urząd Gminy. Wskazane byłoby przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami gminy zainteresowanymi usuwaniem wyrobów azbestowych.

Ostateczne rozwiązanie w zakresie wielkości dofinansowania będzie uzależnione od wielkości środków pozyskanych przez Urząd Gminy, środków własnych możliwych do przeznaczenia na usuwanie azbestu oraz ilości zgłoszonych wniosków przez mieszkańców.

Systematyczna realizacja zapisów w niniejszym Programie będzie możliwa po pozyskaniu ww. środków oraz określeniu w rocznym planie finansowym Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub w budżecie gminy odpowiednich środków na ten cel.

10 FINANSOWANIE USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH

Źródłami finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest są m.in.: środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki, środki własne właścicieli obiektów budowlanych, środki własne inwestorów prywatnych, środki funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe Unii Europejskiej, środki własne jednostek samorządowych oraz kredyty.

Dostępne instrumenty finansowania demontażu, transportu i unieszkodliwiania usuniętych wyrobów zawierających azbest to:

- 1) pożyczki i dotacje ze środków krajowych funduszy ochrony środowiska, których beneficjentami są jednostki samorządu terytorialnego,
- 2) środki unijne w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz Regionalnych Programów Operacyjnych, których beneficjentami mogą być, m.in. jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, gminy, młodzi rolnicy, rolnicy podejmujący działalność nierolniczą,
- 3) kredyty komercyjne i preferencyjne (z dopłatami wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej do oprocentowania kredytu).

Istotnym elementem pozyskiwania przez jednostki samorządu terytorialnego środków finansowych z funduszy ochrony środowiska na działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu gminy jest posiadanie rzetelnie wykonanej inwentaryzacji oraz programu usuwania wyrobów zawierających azbest. Wg POKzA Minister Gospodarki planuje utrzymać w formie dotacji wsparcie finansowe dla opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest dla jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli w wysokości 10,0 mln zł w latach 2009-2015. Ich opracowanie i aktualizacja jest zadaniem jednostek samorządu terytorialnego.

W celu zwiększenia tempa usuwania wyrobów zawierających azbest, szczególnie z terenów wiejskich, „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”

wprowadził nowy instrument umożliwiający usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu własnej nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm, o ile osoby usuwające wyroby azbestowe zostaną odpowiednio przeszkolone i będą dysponować środkami technicznymi eliminującymi narażenie na kontakt z włóknami azbestu, a prace te będą wykonywać incydentalnie. W ramach prac przygotowawczych do uruchomienia tego instrumentu przygotowano wykaz niezbędnych zadań legislacyjnych oraz zaplanowano finansowanie odpowiednich szkoleń lokalnych.

Wsparcie finansowe ze środków budżetowych pozostających w gestii Ministra Gospodarki ukierunkowane jest głównie na wzmocnienie procesu inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przez dofinansowanie opracowywania gminnych, powiatowych i wojewódzkich planów usuwania wyrobów zawierających azbest. Jest również przeznaczane na prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, w tym szkoleń dla administracji publicznej oraz szkoleń lokalnych, dzięki którym zostanie wzmocniony proces usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie elementów budowlanych jest kosztowne i wymaga znacznych nakładów finansowych. Konieczne jest zatem pozyskiwanie jak największego wsparcia finansowego dla wszystkich inicjatyw związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Z uwagi na wysoki koszt usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych istotne jest dofinansowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych, podejmowanych przez osoby fizyczne, ze środków publicznych oraz środków pomocowych Unii Europejskiej. Dodatkowo udzielenie wsparcia finansowego ze środków WFOŚiGW w przypadku usuwania wyrobów azbestowych z obiektów użyteczności publicznej oraz rozszerzenie możliwości uzyskania pożyczek z częściowym umorzeniem dla prywatnych właścicieli.

W związku z zagrożeniem dla zdrowia i życia powodowanym przez azbest, powstało wiele regulacji prawnych zakazujących stosowania i produkcji wyrobów zawierających ten minerał, a także nakazujących usunięcie wyrobów zawierających azbest już istniejących.

Źródła finansowania inwestycji ekologicznych związanych z gospodarką odpadami można podzielić na trzy grupy:

- publiczne – np. pochodzące z budżetu państwa, gminy lub instytucji publicznych,
 - prywatne – np. z banków komercyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw leasingowych,
 - prywatno - publiczne – np. ze spółek prawa handlowego z udziałem gminy.
- Dominującymi formami finansowania inwestycji ekologicznych są:
- zobowiązania kapitałowe – kredyty, pożyczki, obligacje, leasing,
 - udziały kapitałowe – akcje i udziały w spółkach,
 - dotacje.

W Polsce występują najczęściej następujące formy finansowania inwestycji w zakresie gospodarki odpadami:

- fundusze własne inwestorów,
- pożyczki, dotacje i dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielane przez Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.) z dopłatami do oprocentowania lub ze środków donatorów, kredyty komercyjne, kredyty konsorcjalne,

- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe (np. z ekokonwersji poprzez EKO FUNDUSZ),
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOiR, Bank Światowy),
- kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne,
- leasing.

Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Środki z krajowych funduszy ochrony środowiska mogą być wykorzystywane m.in. na finansowanie działań dotyczących oczyszczania kraju z azbestu. Beneficjentami środków mogą być jednostki samorządu terytorialnego, które zlecanym przez nie zadaniem usuwania wyrobów zawierających azbest mogą objąć zarówno obiekty użyteczności publicznej, jak i nieruchomości właścicieli prywatnych. Środki funduszy ochrony środowiska mogą być pozyskiwane z:

- 1) Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW);
- 2) Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW);
- 3) Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚiGW);
- 4) Gminnych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW).

Zasady funkcjonowania narodowego, wojewódzkich, powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. 2008 r. Nr 25 poz. 150).

Dofinansowanie ze środków finansowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznacza się na wspieranie wojewódzkich i gminnych funduszy ochrony środowiska oraz na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udziela oprocentowanych pożyczek, dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek, przyznaje dotacje na podstawie umów cywilnoprawnych. Zasadniczym celem NFOŚiGW jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działalności określa Polityka Ekologiczna Państwa, natomiast co roku aktualizowane są cele szczegółowe - dokumenty wewnętrzne Narodowego Funduszu, w tym zwłaszcza zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych. W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym ochrony środowiska przed odpadami, zakłada się dofinansowanie zadań inwestycyjnych zgodnych z niżej wymienionymi programami priorytetowymi:

- likwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów niebezpiecznych,
- unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym (autozłom, płyny eksploatacyjne, akumulatory, ogumienie, tworzywa sztuczne) oraz zbiórka i wykorzystanie olejów przepracowanych,
- przeciwdziałanie powstawaniu i unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i odpadów niebezpiecznych,
- realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych (w tym budowa zakładów przetwórstwa odpadów oraz wspomaganie systemów zagospodarowywania osadów ściekowych).

Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej także realizują swoje zadania poprzez udzielanie oprocentowanych pożyczek, dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek, przyznawanie dotacji na podstawie umów

cywilnoprawnych. Głównym zadaniem funduszy wojewódzkich jest finansowe wspieranie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych na obszarze poszczególnych województw.

Rolą **wojewódzkiego funduszu** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW listy zadań priorytetowych, które mogą być dofinansowywane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Warunki udzielenia dofinansowania:

- udokumentowane pełne pokrycie planowanych kosztów przedsięwzięcia,
- wywiązanie się przez Wnioskodawcę z obowiązku uiszczania opłat i kar, stanowiących przychody Narodowego Funduszu oraz wywiązywania się z innych zobowiązań w stosunku do Funduszu,
- przedsięwzięcie nie może być zakończone,
- udzielone dofinansowanie nie może przekroczyć kosztów przedsięwzięcia.
- Fundusze, oprócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, zgodnie z art. 411 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późniejszymi zmianami) także mogą:
 - udzielać dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
 - wносить udziały do spółek działających w kraju,
 - nabywać obligacje, akcje i udziały spółek działających w kraju.

W kryteriach oceny Wniosku o dofinansowanie punktowana jest także pozycja przedsięwzięcia na liście przedsięwzięć priorytetowych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska w dziale II rozdziale 4 określa przeznaczenie środków finansowych funduszy gminnych, powiatowych i wojewódzkich. I tak środki **gminnych funduszy** zgodnie z art. 406 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska przeznaczone są na:

- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju,
- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
- wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła,
- realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej,
- urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- **realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami,**
- wspieranie działań przeciwdziałających zanieczyszczeniom,
- profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska,
- wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii,
- wspieranie ekologicznych form transportu,
- działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych

produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,

- inne zadania ustalone przez radę gminy, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Środki powiatowych funduszy (PFOŚiGW) przeznaczone są na wspomaganie zadań określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska dla gminnych funduszy, a także na prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz na inne zadania ustalone przez radę powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska. Zadania realizowane przez powiatowe fundusze są finansowane w formie dotacji. Środki PFOŚiGW przeznacza się na wspomaganie działalności wymienionej powyżej a ponadto na: realizację przedsięwzięć związanych z ochroną powierzchni ziemi, inne zadania ustalone przez radę powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Środki GFOŚiGW przeznaczone są na wspomaganie (w formie dotacji) zadań określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Bank Ochrony Środowiska S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych. BOŚ współpracuje z polskimi i zagranicznymi instytucjami finansowymi, w tym funduszami i fundacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. Dzięki temu oferuje szeroką gamę kredytów. Zadania z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest mogą być finansowane poprzez udzielanie następujących rodzajów kredytów:

- 1) kredyty preferencyjne z dopłatami z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do oprocentowania, charakteryzujące się m.in. niższym od komercyjnego oprocentowaniem i możliwością uzyskania karencji w spłacie kapitału. Warunki udzielania tych kredytów są zróżnicowane, określone w umowie przez konkretny WFOŚiGW (przedsięwzięcie musi wpisywać się w listę priorytetów funduszu);
- 2) kredyty komercyjne ze środków banków zagranicznych -linia KfW5 (Kreditanstalt für Wiederaufbau) oraz ze środków banku, w tym w ramach porozumień BOŚ ze sprzedawcami i dystrybutorami wyrobów służących ochronie środowiska.

Fundacje i programy pomocowe

Fundacja EkoFundusz. EkoFundusz jest fundacją powołaną w 1992 r. przez Ministra Finansów dla efektywnego zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu na wspieranie przedsięwzięć w ochronie środowiska (tzw. konwersja długu). Dotychczas decyzję o ekokonwersji polskiego długu podjęły Stany Zjednoczone, Francja, Szwajcaria, Włochy, Szwecja i Norwegia. Tak więc EkoFundusz zarządza środkami finansowymi pochodzącymi z ekokonwersji łącznie ponad 571 mln USD do wydatkowania w latach 1992 - 2010. EkoFundusz jest niezależną fundacją działającą według prawa polskiego, a w szczególności wg Ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. Nr 21 poz. 97, tekst jednolity) a także Statutu. Obecnie Fundatorem jest Minister Skarbu Państwa. W Statucie EkoFunduszu pięć sektorów ochrony środowiska uznanych zostało za dziedziny priorytetowe. Są nimi:

- ograniczenie transgranicznego transportu dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz eliminacja niskich źródeł ich emisji (ochrona powietrza),

- ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do Bałtyku oraz ochrona zasobów wody pitnej (ochrona wód),
- ograniczenie emisji gazów powodujących zmiany klimatu Ziemi (ochrona klimatu),
- ochrona różnorodności biologicznej,
- **gospodarka odpadami** i rekultywacja gleb zanieczyszczonych.

← Sformatowane: Punkty i numeracja

W zakresie gospodarki odpadami priorytetami EkoFunduszu są:

- tworzenie kompleksowych systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i niebezpiecznych,
- przedsięwzięcia związane z: eliminacją powstawania odpadów niebezpiecznych w procesach przemysłowych (promocja “czystszych technologii”) i likwidacją składowisk odpadów tego rodzaju,
- rekultywacja gleb zanieczyszczonych odpadami niebezpiecznymi stanowiącymi zagrożenie dla zdrowia ludzi lub świata przyrody.

We wszystkich pięciu sektorach pomoc finansową EkoFunduszu uzyskać mogą tylko te projekty, które wykazują się wysoką efektywnością, tj.: korzystnym stosunkiem efektów ekologicznych do kosztów. Poza tym zalecane jest, aby projekty spełniały przynajmniej jeden z następujących warunków:

- wprowadzanie na polski rynek nowych technologii z krajów-donatorów,
- uruchomienie krajowej produkcji urządzeń dla ochrony środowiska,
- szczególne znaczenie dla ochrony zdrowia.

EkoFundusz udziela wsparcia finansowego w formie bezzwrotnych dotacji, a także preferencyjnych pożyczek. Dotacje uzyskać mogą jedynie projekty dotyczące inwestycji związanych bezpośrednio z ochroną środowiska (w ich fazie implementacyjnej), a w dziedzinie przyrody również projekty nie inwestycyjne. EkoFundusz nie dofinansowuje badań naukowych, akcji pomiarowych, a także studiów i opracowań oraz tworzenia wszelkiego rodzaju dokumentacji projektowej. Z reguły wysokość dotacji dla przedsięwzięć inwestycyjnych obliczana jest ze wskaźników NPV oraz IRR. Jeżeli wnioski o dofinansowanie składa jednostka gospodarcza, dotacja EkoFunduszu z reguły nie przekracza 20% kosztów projektu, a jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach może dochodzić do 30%.

Gdy inwestorem są władze samorządowe, dotacja może pokryć do 30% kosztów (w przypadkach szczególnych do 50%), a dla jednostek budżetowych, podejmujących inwestycje proekologiczne wykraczające poza ich zadania statutowe, dofinansowanie EkoFunduszu może pokryć do 50% kosztów. W odniesieniu do projektów, prowadzonych przez pozarządowe organizacje społeczne (przyrodnicze, charytatywne) nie nastawione na generowanie zysków, dotacja EkoFunduszu może pokryć do 80% kosztów w projekcie z dziedziny ochrony przyrody i do 50% w inwestycjach związanych z ochroną środowiska. EkoFundusz może wspierać zarówno projekty dopiero rozpoczynane, jak i będące w fazie realizacji, jeżeli ich rzeczowe zaawansowanie nie przekracza 60%. Racjonalna gospodarka odpadami została włączona do sektorów priorytetowych EkoFunduszu dopiero w 1998 r.

Inne fundacje: Agencja Rozwoju Komunalnego w Warszawie, Environmental Know-How Fund w Warszawie, Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej Counterpart Fund w Warszawie, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, Program Małych Dotacji GEF, Projekt Umbrella.

Banki najbardziej aktywnie wspierające inwestycje ekologiczne: Bank Ochrony Środowiska S.A. - statutowo nałożony obowiązek kredytowania inwestycji służących

ochronie środowiska, Bank Gdański S.A., Bank Rozwoju Eksportu S.A., Polski Bank Rozwoju S.A., Bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Instytucje leasingowe finansujące gospodarkę odpadami: Towarzystwo Inwestycyjno - Leasingowe EKOLEASING S.A., BEL Leasing Sp. z o.o., BISE Leasing S.A., Centralne Towarzystwo Leasingowe S.A., Europejski Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.

Źródła zagraniczne finansowania ochrony środowiska to głównie **fundusze unijne**. W okresie programowania 2007-2013 pomoc finansowa z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej będzie przyznawana w Polsce w ramach poszczególnych programów pomocowych (tzw. programów operacyjnych), stanowiących narzędzia realizacji Narodowej Strategii Spójności. W zależności od rodzaju programu, beneficjentami mogą być, m.in. jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, gminy wiejskie, miejsko-wiejskie i miejskie, młodzi rolnicy, rolnicy podejmujący działalność nierolniczą.

Fundusze Strukturalne, Fundusz Spójności, Programy operacyjne

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej istnieje możliwość finansowania inwestycji w ochronie środowiska z Funduszy Strukturalnych oraz Funduszu Spójności, a także możliwość finansowania inwestycji z regionalnych programów operacyjnych na lata 2007 - 2013.

W ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” nie przewiduje się wsparcia inwestycji dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest. Finansowane będą wyłącznie kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami, a wsparcie uzyskają przede wszystkim zakłady zagospodarowania odpadów obsługujące minimum 150 tys. mieszkańców. Wskazane przedsięwzięcia będą mogły być realizowane w ramach II osi priorytetowej pn. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” możliwe jest uzyskanie także wsparcia na inwestycje w infrastrukturę zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym, a w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych – o znaczeniu lokalnymi i regionalnym. Wsparcie przeznaczone jest na przebudowę i remonty ośrodków ochrony zdrowia i na ich wyposażenie, a także na dostosowanie stanu technicznego istniejącej infrastruktury do zakupionego i użytkowanego sprzętu medycznego.

Połączenie usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych z innymi działaniami (tj.: termomodernizacja, przebudowa gospodarstwa rolnego, i in.)

Istnieją możliwości pozyskiwania środków finansowych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych w ramach projektów i programów nie kierowanych bezpośrednio do użytkowników wyrobów azbestowych. Są to projekty związane z gospodarką odpadami, termomodernizacją obiektów budowlanych, remontami i przebudowami obiektów związanych z produkcją rolną, przebudową budynków na cele mieszkaniowe.

Projekty z zakresu remontów lub przebudowy budynków mogą dotyczyć renowacji części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, renowacji lub adaptacji budynków na cele mieszkaniowe, modernizacji gospodarstw rolnych, a także działań w zakresie ułatwiania startu młodym rolnikom, różnicowania działalności w kierunku

nierolniczym, odnowę i rozwój wsi. Wsparcie udzielane jest w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

11 WYTYCZNE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW BHP W ZAKRESIE BEZPIECZNEGO USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH

Właściciel (zarządca) obiektów i urządzeń budowlanych z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest powinien dokonać ich przeglądu technicznego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192 poz. 1876). Wszelkie prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest należy dokonywać zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane, rozdz. 4 "Postępowanie poprzedzające rozpoczęcie robót budowlanych", rozdz. 5 "Budowa i oddawanie do użytku obiektów budowlanych". W przypadku konieczności usunięcia elementów zawierających azbest z obiektów budowlanych, inwestor musi przestrzegać przepisów Prawa Budowlanego oraz przepisów specjalnych dotyczących azbestu. Inwestor jest zobowiązany do zorganizowania procesu budowy, z uwzględnieniem zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a w szczególności zapewnienie:

- opracowania projektu budowlanego i, stosownie do potrzeb, innych projektów
- objęcia kierownictwa budowy przez kierownika budowy
- opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
- wykonania i odbioru robót budowlanych przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych – art. 18 ust. 1 Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r o zmianie ustawy – Prawo budowlane

Jeżeli przy usuwaniu, demontażu i rozbiórce elementów azbestowych lub materiałów zawierających azbest nie wystąpi naruszenie ani wymiana fragmentów konstrukcji budynku oraz gdy nie ulegnie zmianie wygląd elewacji, to pozwolenie na budowę, będące jednocześnie pozwoleniem na rozbiórkę, nie jest wymagane. W przeciwnym wypadku uzyskanie takiego pozwolenia jest konieczne.

Prace mające na celu usunięcie azbestu z obiektu budowlanego, powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu organowi administracji architektoniczno-budowlanej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem robót. Tylko przedsiębiorcy posiadający odpowiednią decyzję sankcjonującą wytwarzanie odpadów niebezpiecznych mogą wykonywać prace związane z usuwaniem azbestu. Wykonanie prac przez inwestora we własnym zakresie także wymaga uzyskania takiej decyzji. Wykonawca prac zobowiązany jest sporządzić szczegółowy plan prac, który zawiera przede wszystkim:

- ilość wytworzonych odpadów
- identyfikację rodzaju azbestu
- klasyfikację wytworzonego odpadu
- warunki ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

- 1) izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska;
- 2) ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska;
- 3) umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: "Uwaga! Zagrożenie azbestem"; w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokydolit treść tablic informacyjnych powinna być następująca: "Uwaga! Zagrożenie azbestem - krokidolitem";
- 4) zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska;
- 5) zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
- 6) codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro;
- 7) izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- 8) stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu (komora dekontaminacyjna), przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń;
- 9) zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest prowadzi się w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia poprzez:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy;
- demontaż całych wyrobów (plyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzania, tam gdzie jest to technicznie możliwe;
- odspajanie materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze;
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza w przypadku stwierdzenia występowania przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłu azbestu w środowisku pracy, w miejscach prowadzonych prac, w tym również z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- codzienne zabezpieczanie zdemontowanych wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz ich magazynowanie na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu. Wykonawca usuwający azbest zobowiązany jest złożyć pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonanych prac i oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego. Oświadczenie to przechowuje się przez okres co najmniej 5 lat. Ponadto wykonawca pakuje i przygotowuje odpady azbestowe do transportu. Transport wyrobów i

odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska, w szczególności przez:

- 1) szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm wyrobów i odpadów o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1.000 kg/m³;
- 2) zestalenie przy użyciu cementu, a następnie po utwardzeniu szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm odpadów zawierających azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m³;
- 3) szczelne opakowanie odpadów pozostających w kontakcie z azbestem i zakwalifikowanych jako odpady o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m³ w worki z folii polietylenowej o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm, a następnie umieszczenie w opakowaniu zbiorczym z folii polietylenowej i szczelne zamknięcie;
- 4) utrzymywanie w stanie wilgotnym odpadów w trakcie ich przygotowywania do transportu;
- 5) oznakowanie opakowań;
- 6) magazynowanie przygotowanych do transportu opakowań w osobnych miejscach zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych.

Odpady można przekazać tylko podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów azbestowych i transportu tych odpadów. Prawidłowość wykonywanych działań w tym zakresie powinna być potwierdzona kartami ewidencji i przekazania odpadów.

12 WYTYCZNE DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU GMINNEGO, WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW NIERUCHOMOŚCI I WYKONAWCÓW PRAC POLEGAJĄCYCH NA ZABEZPIECZENIU I USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Wytyczne dla jednostek samorządu gminnego, właścicieli, zarządców nieruchomości i wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu **wyrobów zawierających azbest**:

- **Informowanie mieszkańców gminy o skutkach narażenia na azbest i obowiązku sukcesywnego usuwania go przez właścicieli nieruchomości –** Urząd Gminy w **pierwszej kolejności będzie podejmował działania edukacyjno - informacyjne** skierowane do mieszkańców. Na gminy nałożony został obowiązek informowania mieszkańców na temat negatywnych skutków oddziaływania azbestu na stan zdrowia mieszkańców oraz o możliwości usunięcia wyrobów zawierających azbest, co ma na celu skłonienie właścicieli nieruchomości do wypełnienia nałożonego na nich ustawowo obowiązku usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032 r. Gmina powinna więc zadbać, aby formularze, na podstawie których dokonywana ma być ocena stanu nieruchomości pod kątem obecności azbestu i stopnia jego zużycia, były dostępne w Urzędzie Gminy oraz - o ile istnieje taka możliwość - również na stronie internetowej Urzędu. Gmina ma także służyć pomocą swoim mieszkańcom na temat wymaganych procedur usuwania, zabezpieczania, wywożenia i składowania azbestu. Informacje te powinny znaleźć się na stronie internetowej Urzędu Gminy, na tablicach informacyjnych w jego budynku, ulotkach i plakatach, a także być przekazywane podczas spotkań z mieszkańcami. Gmina powinna szukać sojuszników swoich działań wśród lokalnych

organizacji pozarządowych, dziennikarzy starając się zainteresować ich tematyką azbestu, szczególnie w skali regionu, oraz służąc informacjami na temat jego usuwania tak, aby wzmacniać prowadzone przez siebie działania informacyjno-edukacyjne.

- **Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy**

Informacje podawane przez właścicieli nieruchomości zbierane są w postaci wypełnionych arkuszy „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 1). Na ich podstawie jest sporządzony zbiorczy wykaz obiektów zawierających azbest, wg trzech grup pilności, w zależności od stopnia zagrożenia. Oprócz zbierania informacji od prywatnych właścicieli nieruchomości, gmina dokonuje oceny stanu nieruchomości, których sama jest właścicielem.

- **Opracowanie sprawozdania dotyczącego stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest**

Informacje zebrane na podstawie arkuszy ocen powinny być przekazywane raz w roku do właściwego urzędu nadzoru budowlanego w powiecie. Sprawozdania mają być sporządzone - podobnie do zbiorczego wykazu obiektów zawierających azbest - według trzech grup pilności.

- **Aktualizacja Gminnego Planu gospodarki odpadami (w tym niebezpiecznymi zawierającymi azbest)**

Nowelizacja przepisów w zakresie gospodarki odpadami i ochrony środowiska (w tym rozporządzenia dotyczącego sporządzania Planów) oraz konieczność uwzględnienia komunalnych odpadów zawierających azbest, jakie powstaną po demontażu wyrobów azbestowych - powoduje konieczność aktualizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami. Plan jest warunkiem ubiegania się o środki pomocowe (zadania i inwestycje ujęte w Planie - art. 16 ustawy o odpadach).

- **Pozyskiwanie środków finansowych**

Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie w przypadku elementów budowlanych jest kosztowne i wymaga odpowiednich nakładów finansowych. Istnieje jednak możliwość uzyskania wsparcia m.in. ze strony krajowych lub zagranicznych funduszy na ochronę środowiska (z uwzględnieniem wymogu art. 16 ustawy o odpadach). Pieniądze te przeznaczone są na realizację dużych projektów, dlatego właściciele powinni łączyć się w większe grupy i aplikować o pieniądze wspólnie. Takie postępowanie wymaga ustanowienia przedstawiciela mogącego występować i działać w ich imieniu. Może nim być m.in. Gmina lub związek gmin. Inicjująca rola Gminy w tych działaniach jest bardzo ważna, bowiem wielu mieszkańców nie będzie stać na pokrycie kosztów usunięcia azbestu samodzielnie, a w konsekwencji będzie on nadal stanowił zagrożenie.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,

- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie Marszałkowi Województwa (dot. przedsiębiorców) lub Wójtowi Gminy (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) i coroczna aktualizacja informacji o:
 - - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (załącznik 2),
 - - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone (załącznik 3),
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,

- złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

ZALECENIA I WYTYCZNE – POSTĘPOWANIE Z AZBESTEM I WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

- Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu w trakcie niewłaściwego demontażu azbestu i jego wyrobów,
- Każdy mieszkaniec – osoba fizyczna nie będąca przedsiębiorcą zobowiązany jest Gminie, natomiast właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc – Urzędowi Marszałkowskiemu na terenie, których był lub jest wykorzystywany azbest przedłożyć informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (**załącznik nr 2** niniejszego opracowania), o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone (**załącznik nr 3** niniejszego opracowania).
- Informacje powyższe powinny być sporządzone w dwóch egzemplarzach, (jeden przekazywany do urzędu marszałkowskiego/urzędu gminy, drugi przechowywany przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji).
- Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest stanowiących wg obowiązujących przepisów odpady niebezpieczne wymaga uzyskania zgody udzielonej przez starostę, specjalistycznej firmie posiadającej odpowiednie zaplecze techniczne i przeszkolony w zakresie bhp przy postępowaniu z azbestem personel.
- Starosta posiada wykaz specjalistycznych firm posiadających zatwierdzone programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi – azbestem wytwarzanymi na terenie **powiatu** (**załącznik 4** niniejszego opracowania).
- Unieszkodliwianie azbestu i jego wyrobów następuje poprzez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych.
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie w przypadku elementów budowlanych jest kosztowne, istnieje możliwość uzyskania wsparcia ze strony krajowych lub zagranicznych funduszy na ochronę środowiska. Ze względu na to, że finanse przeznaczone są na realizację dużych projektów, właściciele powinni łączyć się w większe grupy i aplikować o pieniądze wspólnie ustanawiając przedstawiciela np. Gminę lub związek gmin.

Załącznik 2 i 3 niniejszego opracowania - wg załącznika do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest / Dz.U. Nr 192 poz. 1876/.

**ZAŁĄCZNIK NR 1 OCENA STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA
WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (Dz.U.04.71.649) - WZÓR**

OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest
(Dz.U. 04.71.649)

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji

przemysłowej:

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾

Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa/ Nr	Wyrób – rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I	Sposób zastosowania azbestu		
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II.	Rodzaj azbestu		
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III.	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV.	Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem		
10.	Duże uszkodzenia		30
11.	Małe uszkodzenia		10
12.	Brak		0
V.	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI.	Wykorzystanie pomieszczenia		
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwale lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII.	Usytuowanie wyrobu		
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25

27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10
-----	--	--	----

Suma punktów oceny

Stopień pilności I 65 i więcej punktów - (wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie)

Stopień pilności II powyżej 35 do 60 punktów - (ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku)

Stopień pilności III do 35 punktów - (ponowna ocena w terminie do 5 lat)

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

Oceniający nazwisko i imię Właściciel / Zarządca

.....

Adres

Data

1) Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).

2) Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.

3) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.

4) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

**ZAŁĄCZNIK NR 2 INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I MIEJSCU
ICH WYKORZYSTYWANIA (Dz.U.03.192.1876) - WZÓR**

**WZÓR - INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I
MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA (Dz.U.03.192.1876)**

1. Miejsce, adres
.....
 2. Właściciel/zarządca/użytkownik*):
 - a) osoba prawna - nazwa, adres
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
 3. Tytuł własności
 4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
 5. Ilość (m², tony)³⁾
 6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
 7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:
 - a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu ⁵⁾
 - b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji
 8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾
.....
- (podpis) _____ Data

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

⁴⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

**ZAŁĄCZNIK NR 3 INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST, KTÓRYCH
WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE
(Dz.U.03.192.1876) - WZÓR**

**WZÓR - INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾,
KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE**
(Dz.U.03.192.1876)

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca*):
 - a) osoba prawna - nazwa, adres,
 -
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
 -
3. Tytuł własności
-
4. Nazwa, rodzaj wyrobu ²⁾
-
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:
- a) sposób
- b) przez kogo
- c) termin
8. Inne istotne informacje⁴⁾
- (podpis) Data

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

**ZAŁĄCZNIK NR 4 WYKAZ FIRM POSIADAJĄCYCH ZATWIERDZONY PROGRAM
GOSPODARKI ODPADAMI NIEBEZPIECZNYMI ZEZWALAJĄCY NA
WYTWORZENIE ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST**

Wykaz firm posiadających zatwierdzony program gospodarki odpadami niebezpiecznymi zezwalający na wytworzenie odpadów zawierających azbest na terenie powiatu słupskiego (kody odpadów – 17 06 01, 17 06 02, 17 06 03, 17 06 05), zamieszczono w tabeli poniżej.

Lp.	Nazwa firmy	Adres, telefon	Nr decyzji	Data obowiązywania
1	Firma TAGEN - SERVIS Gendera Tadeusz	ul. Piłsudskiego 10/2 76-200 Słupsk	215/02 z dnia 10.12.2002 r.	29.11.2012 r.
2	Firma Wielobranżowa „WAMA” Zenon Moroz	ul. Nowowiejska 3/40 76-200 Słupsk	29/03 z dnia 05.03.2003 r.	06.03.2013 r.
3	Zakład Usług Budowlanych „KOMPLEKS” Zbigniew Perużyński	ul. XX Lecia PRL 5/60 76-270 Ustka	30/03 z dnia 05.03.2003 r.	06.03.2013 r.
4	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „Hydrobud – Eko” Sp. z o.o.	ul. Leszczyńskiego 8 76-200 Słupsk	31/03 z dnia 26.03.2003 r.	26.03.2013 r.
5	Przedsiębiorstwo Instalacyjno – Remontowe zasobów Mieszkaniowych i Obiektów Przemysłowych GMW	ul. Zygmunta Augusta 72 76-200 Słupsk	42/03 z dnia 26.03.2003 r.	26.03.2013 r.
6	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „DAR – BUD” Dariusz Dobrowolski	ul. G. Morcinka 1/30 76-200 Słupsk	64/03 z dnia 04.04.2003 r.	04.04.2013 r.
7	Przedsiębiorstwo Budownictwa Ogólnego Sp. z o.o.	ul. Poprzeczna 2 76-200 Słupsk	65/03 z dnia 04.04.2003 r.	04.04.2013 r.
8	„KING – SŁUPSK” S.C. Joanna Staniuk– Sommer, Marcin Sommer (transport)	ul. Miedziana 10 76-200 Słupsk	105/03 z dnia 14.05.2003 r.	14.05.2013 r.
9	Zakład Dekarski Bogumił Słowak, Krzysztof Stachniczek	ul. Zygmunta Augusta 76/85 76-200 Słupsk	117/03 z dnia 20.05.2003 r.	20.05.2013 r.
10	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	ul. Szczecińska 112 76-200 Słupsk	236/03 z dnia 16.10.2003 r. 235/03 z dnia 16.10.2003 r. (zbieranie)	16.10.2013 r. 16.10.2013 r.
11	Usługi Transportowe Jan Nowak (transport)	ul. Żeglarzy 7 76-270 Ustka	348/04 z dnia 08.12.2004 r.	08.12.2014 r.
12	Przedsiębiorstwo Usług Budowlanych „DACH – POL” Jerzy Rdzanek	Warcino 15 77-230 Kępice tel. (059) 85 61 40	120/05 z dnia 19.07.2005 r.	19.07.2015 r.
13	Zakład Robót Budowlanych Andrzej Kuczyński	Biesowice 21/2 77-230 Kępice tel. (059) 857 78 81	123/05 z dnia 21.07.2005 r.	21.07.2015 r.

14	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (transport)	ul. Darłowska 29 76-270 Ustka	143/05 z dnia 12.08.2005 r.	12.08.2015 r.
15	Firma Usługowo - Handlowa „BROLLMETAL” Henryk Broll	Wiklino 27 76-200 Słupsk tel. (059) 848 16 65/66	157/05 z dnia 02.09.2005 r.	02.09.2015 r.
16	Usługowy Zakład Murarski instalatorstwo sanitarne i ogrzewania CO, Marek Ryk	ul. Gościńska 4 77-230 Kępice tel. (059) 857 61 52	167/05 z dnia 21.09.2005 r.	21.09.2015 r.
17	Firma Budowlana „Performer” Rafał Barabasz	ul. Gen. Wybickiego 7/3 76-200 Słupsk tel. dom: (059) 841 96 22	206/05 z dnia 05.12.2005 r.	05.12.2015 r.
18	Zakład Remontowo - Budowlany Sebastian Pacholczyk	ul. Gdyńska 7/2 76-200 Słupsk	210/05 z dnia 19.12.2005 r.	19.12.2015 r.
19	Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „ŁAD”	ul. Gdyńska 13 B 76-200 Słupsk tel. (059) 848 22 25 fax (059) 810 44 70	55/06 z dnia 07.04.2006 r. 230/03 z dnia 29.09.2003 r. (zbieranie)	07.04.2016 r. 29.09.2013 r.
20	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „DRAF – BUD” Dorota Wąsowicz, Rafał Wąsowicz	ul. Tuwima 23 76-200 Słupsk, tel. (059) 841 30 32 (059) 840 35 38 fax (059) 840 35 38	146/06 z dnia 07.06.2006 r.	07.06.2016 r.
21	„DACH – DEKER” Usługi Dekarsko - Blacharskie Arkadiusz Harkowiak	ul. Wyspiańskiego 9/1 76-200 Słupsk tel. kom. 0 600 166 201	158/06 z dnia 29.06.2006 r.	29.06.2006 r.
22	Firma Usługowa „SIEBUD” Andrzej Bogacz	Ciecholub 18/4 77-230 Kępice	162/06 z dnia 05.07.2006 r.	05.07.2016 r.
23	Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „LABA” Urszula Zalewska	Biesowice 4 77-230 Kępice tel. (051) 230 79 11	163/06 z dnia 05.07.2006 r.	05.07.2016 r.
24	Usługi Remontowo – Budowlane Marek Grzegorzczak	ul. Wincentego Witosa 5/7 76-230 Potęgowo	165/06 z dnia 07.07.2006 r.	07.07.2016 r.
25	Przedsiębiorstwo Usługowe „UNIVERS” Zdzisław Kuniczuk	ul. Krasickiego 19 76-270 Ustka tel. (059) 814 49 88 tel. dom. (059) 814 62 28	172/06 z dnia 24.07.2006 r.	24.07.2016 r.
26	Firma Budowlana „STAF” Artur Grzelak	ul. Mickiewicza 17/10 76-200 Słupsk tel. (059) 842 04	286/06 z dnia 11.12.2006 r.	11.12.2016 r.
27	Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „WB” Baran Wojciech	Włynkówko 13 76-200 Słupsk tel. (059) 847 13 35 tel. kom. 0 508 259 059	32/07 z dnia 19.02.2007 r.	19.02.2017 r.
28	Usługi Rolne Stefan Kowalczyk	ul. Witosa 68 76-251 Kobylnica	145/07 z dnia 24.05.2007 r.	24.05.2017 r.
29	Usługi Dekarskie i Ogólnobudowlane Jan Pytlos	ul. Akacyjowa 20 A, Bolesławice 76-251 Kobylnica	216/07 z dnia 24.08.2007 r.	24.08.2017 r.

		tel. (059) 841 56 00 tel. kom. 0 604 918 741		
30	Usługi Ogólnobudowlane „CZAR – BUD” Tadeusz Czarnowski	ul. Akacyjowa 16 76-231 Darnica	50/08 z dnia 06.03.2008 r.	06.03.2018 r.
31	Zakład Ogólnobudowlany Zygmunt Wysocki	ul. Główna 3, Kończewo 76-251 Kobylnica	103/08 z dnia 17.04.2008 r.	17.04.2018 r.
32	Usługi Remontowo – Budowlane Mieczysław Szulga	ul. Raclawicka 26 76-230 Potęgowo	118/08 z dnia 25.04.2008 r.	25.04.2018 r.
33	Usługi Transportowo – Przewozowe Wojciech Gąbarczyk (transport)	Żelkówko 7/2 76-251 Kobylnica	159/08 z dnia 04.06.2008 r.	04.06.2018 r.
34	Usługowy Zakład Blacharski Zenon Golejewski	ul. Młyńska 21 76-251 Kobylnica	201/08 z dnia 29.08.2008 r.	29.08.2018 r.
35	Spółdzielnia Rzemieślnicza Budowlano – Wytwórcza	ul. Przemysłowa 20 A 76-200 Słupsk	41/09 z dnia 18.02.2009 r.	18.02.2019 r.
36	Przedsiębiorstwo Remontowo – Budowlane P.R.B. Paweł Dobrosielski	ul. Romera 5/141 76-200 Słupsk	53/09 z dnia 02.03.2009 r.	02.03.2019 r.
37	Zakład Usługowy Remontowo – Budowlany OLIV – BUD Kamil Adamczuk	ul. Brzozowa 6 76-248 Dębica Kaszubska	58/09 z dnia 03.03.2009 r. 155/09 z dnia 04.06.2009 r. (transport)	03.03.2019 r. 04.06.2019 r.
38	Zakład Ogólnobudowlany Artur Pluta	ul. Różana 7 76-251 Kobylnica	64/09 z dnia 04.03.2009 r.	04.03.2019 r.
39	Henryk Dehmel	Objazda 17/2 76-211 Objazda	66/09 z dnia 06.03.2009 r.	06.03.2019 r.
40	„K i D” Pod Klucz Szymon Słomski	Wierzchocino 13 76-214 Smoldzino	67/09 z dnia 09.03.2009 r.	09.03.2019 r.
41	Andrzej Wygocki (transport)	Ciemino 16/2 76-220 Główny	143/09 z dnia 20.05.2009 r.	20.05.2019 r.
42	Usługowy Zakład Budowlano – Dekarski, Adam Krzymowski	ul. Banacha 7/77 76-200 Słupsk	147/09 z dnia 25.05.2009 r.	25.05.2019 r.
43	Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe EURO – STECH (transport)	ul. Strumykowa 3 76-200 Krępa Słupska	156/09 z dnia 09.06.2009 r.	09.06.2019 r.
44	Zakład Ogólnobudowlany Kazimierz Bogdan Waliszewski	ul. Norwida 25 76-200 Słupsk	164/09 z dnia 18.06.2009 r.	18.06.2019 r.

Źródło: Dane z Urzędu Gminy **Ustka**, (wrzesień, 2009r.)

ZAŁĄCZNIK NR 5 WNIOSEK O DOFINANSOWANIE ODEBRANIA I

UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST –

(PRZYKŁADOWE WNIOSKI)

W N I O S E K

o dofinansowanie odbioru odpadów zawierających azbest

1. Wnioskodawca:

.....

(imię i nazwisko właściciela nieruchomości)

adres do korespondencji:

(kod pocztowy, nazwa miejscowości, ulica, nr domu, nr lokalu)

telefon: tytuł prawny do nieruchomości:

(własność, współwłasność, najem, użyczenie, inny)

2. Miejsce wytworzenia i zdeponowania odpadów zawierających azbest:

..... nr ewidencyjny działki

(ulica i nr domu/nr nieruchomości gdzie został przeprowadzony

demontaż pokrycia dachowego / elewacji)

3. Rodzaj odpadów:.....

(plyty eternitowe płaskie / faliste, inny odpad)

4. Ilość szacunkowa odpadów:.....

5. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte w powyższym wniosku wypełniłem

(łam) zgodnie z prawdą.

.....

(data i podpis wnioskodawcy)

6. Adnotacje urzędowe:

(wypełnia Urząd Gminy)

.....

.....

Uwagi: Wniosek należy złożyć w Urzędzie Gminy.

.....

Załącznik nr do Regulaminu

Urząd Gminy

ul.

.....-.....

WNIOSEK O UDZIELENIE DOTACJI ZE ŚRODKÓW
GMINNEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI
WODNEJ
NA UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW AZBESTOWYCH PRZY
WYMIANIE LUB
LIKWIDACJI POKRYĆ DACHOWYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W
BUDYNKACH MIESZKALNYCH

1. Dane o wnioskodawcy

- 1.1 Imię i nazwisko.....
1.2 Data urodzenia.....
1.3 Ulica..... nr domu..... nr lokalu
Kod pocztowy..... Miejscowość..... Województwo.....
1.4 Telefon:.....
1.5 NIP.....
1.6 Nazwa i adres urzędu skarbowego.....
1.7 Nazwa banku i numer rachunku:.....

2. Załączniki:

- 2.1 Kserokopia aktu własności budynku lub oświadczenie o dysponowaniu nieruchomością.
2.2 Kserokopia zgłoszenia robót właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu lub pozwolenia na budowę (potwierdzona za zgodność z oryginałem).
2.3 Kopie faktur/y VAT lub kopie rachunku/ów wystawionych za przeprowadzoną utylizację azbestu (potwierdzone za zgodność z oryginałem).
2.4 Kopia oświadczenia przedsiębiorcy usuwającego wyroby zawierające azbest o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Oświadczam, że świadomy odpowiedzialności karnej przewidzianej w art. 233 § 1 i 2 ustawy z dnia 06.06.1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. nr 88 poz. 553) powyższe dane i złożone dokumenty są prawdziwe.

m., dnia.....

.....

Podpis Wnioskodawcy

* niepotrzebne skreślić

ZAŁĄCZNIK NR 6 KARTA PRZEKAZANIA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ^a	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b,c}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b,d}		Posiadacz odpadu, który przejmuje odpad ^b
Adres ^e	Adres ^{d,e}		Adres ^e
Telefon / fax	Telefon / fax ^d		Telefon / fax
Nr REGON	Nr REGON ^d		Nr REGON
Miejsce przeznaczenia odpadów ^f			
Kod odpadu:		Rodzaj odpadu:	
Data	Masa przekazanych odpadów [Mg] ^h	Nr rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{d,i}	
Potwierdzenie przekazania odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^a	Potwierdzam przejęcie odpadu	
Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis	

Uwaga: Karta przekazania odpadu sporządzana w trzech egzemplarzach: jeden dla odbierającego odpady, drugi dla właściciela odpadu, trzeci dla Gminy

^a Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.

^b Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.

^c W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

^d W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.

^e Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.

^f Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.

^g W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.

^h Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.

ⁱ Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

**ZAŁĄCZNIK NR 7 STAN PRAWNY – REGULACJE USTAWOWE DOTYCZĄCE
UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW I ODPADÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST**

Wykaz obowiązujących aktów prawnych regulujących użytkowanie, usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest:

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.)
 2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.)
 3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.)
 4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, z późn. zm.)
 5. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.)
 6. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.)
 7. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671, z późn. zm.)
-
1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. Nr 171, poz. 1666, z późn. zm.)
 2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280, poz. 2771, z późn. zm.)
 3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. Nr 183, poz. 1896)
 4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 185, poz. 1920, z późn. zm.)
 5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. Nr 13, poz. 109)
 6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645, z późn. zm.)
 7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201, poz. 1674)
 8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833, z późn. zm.)

9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595)
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876 oraz z 2008 r. Nr 200, poz. 1235)
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649)
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824)
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30, poz. 213)
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 101, poz. 686)
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055)
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439)
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr 1, poz. 12)
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858)
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549 oraz z 2009 r. Nr 39, poz. 320)
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 110, poz. 935)
22. Oświadczenie Rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 667)
23. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953, z późn. zm.)
24. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986)

25. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011, z późn. zm.)
26. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)
27. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów dokształcających dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 187, poz. 1571)

1. Dyrektywa Rady 67/548/EWG z dnia 27 czerwca 1967 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 196 z 16.08.1967, str. 1; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 1, str. 27)

2. Dyrektywa Rady 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 262 z 27.09.1976, str. 201, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 3, str. 317)

Zmieniające dyrektywę Rady 76/769:

-Dyrektywa Komisji 1999/77/WE z dnia 26 lipca 1999 r. dostosowująca po raz szósty do postępu technicznego załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu o stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 207 z 6.08.1999, s. 18, Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 193)

-Dyrektywa Rady 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. zmieniająca po raz piąty dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz.Urz. WE L 263 z 24.09.1983, str. 33; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 7, str. 118)

-Dyrektywa Rady 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. zmieniająca po raz siódmy (azbest) dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz.Urz. WE L 375 z 31.12.1985, str. 1; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 86)

-Dyrektywa Komisji 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. dostosowująca do postępu załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz.Urz. WE L 363 z 31.12.1991, str. 36; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 11, str. 13)

3. Dyrektywa Rady 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz. Urz. WE 263 z 29.09.1983, str. 25, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 264)

Zmieniające dyrektywę Rady 83/477:

-Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/18/WE z dnia 27 marca 2003 r. zmieniająca dyrektywę Rady 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 97, z 15.04.2003, str. 48; ; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 312)

-Dyrektywa Rady 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. zmieniająca dyrektywę 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz.Urz. WE 206 z 29.07.1991, str. 16; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 415)

-Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych przy pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG (Dz.Urz. WE L 131 z 5.05.1998, str. 11, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 3, str. 279)

4. Dyrektywa Rady 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczenia zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (Dz.Urz. WE L 85 z 28.03.1987, str. 40, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 269)

5. Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.Urz. WE L 183 z 29.06.1989, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 349)

6. Dyrektywa Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz.Urz. WE L 216 z 20.08.1994, str.12, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 213)

7. Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) (Dz.Urz. WE L 158 z 30.04.2004, str. 50; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 35)

8. Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz.Urz. WE L 182 z 16.07.1999, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, str. 228)

9. Decyzja Rady 2003/33/WE z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiająca kryteria i procedury przyjęcia odpadów na składowiska, na podstawie art. 16 i załącznika II do dyrektywy 1999/31/WE (Dz.Urz. WE L 11 z 16.01.2003, str. 27, Dz.Urz. WE L 218 z 23.08.2007, str. 25; Dz.Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 314).

**ZALĄCZNIK NR 8 ZESTAWIENIE DANYCH Z INWENTARYZACJI WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY USTKA**

Zestawienie danych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Ustka zamieszczono w tabeli poniżej.

NIESTKOWO				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Niestkowo 2	dom, szopa	falista	150	III stopień
Niestkowo 4	obora, garaż	falista	320	III stopień
Niestkowo 10	szopa	falista	50	III stopień
Niestkowo 12	bud. gosp.	falista	600	III stopień
Niestkowo 15	dom	falista	90	III stopień
Niestkowo 15a	dom	falista	220	III stopień
Niestkowo 15/1	dom	falista	90	III stopień
Niestkowo 17	garaż, szopka	falista	150	I stopień
Niestkowo 19a	wiata, obora, ganek	falista	490	III stopień
Niestkowo 22	dom, stodoła	falista	360	III stopień
Niestkowo 25	dom	falista	190	II stopień
Niestkowo 27	kurnik	falista	20	III stopień
Niestkowo 28	stodoła	falista	150	I stopień
Niestkowo 30	dom, bud. gosp.	falista	260	III stopień
Niestkowo	Razem		3 140	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		300	190	2 650
CHARNOWO				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Charnowo 1	szopka, garaż, bud. gosp.	falista	200	III stopień
Charnowo 7	kurnik	falista	25	III stopień
Charnowo 9	szopa	falista	20	III stopień
Charnowo 16	szopa	falista	40	II stopień
Charnowo 21	szopa	falista	100	III stopień
Charnowo 22	szopa	falista	15	III stopień
Charnowo 25	szopy, wiaty, bud. gosp.	falista	1 300	III stopień

Charnowo 31	ganek	plaska	3	III stopień
Charnowo 37	stodola	falista	340	III stopień
Charnowo 38	szopka	falista	30	III stopień
Charnowo 41	szopa, bud. gosp.	falista	90	III stopień
Charnowo 44	wiaty	falista	170	III stopień
Charnowo 49	dom	falista	60	III stopień
Charnowo 53	szopka, bud. gosp.	falista	170	III stopień
Charnowo 54	szopka	falista	25	III stopień
	bud. gosp.	falista	140	III stopień
Charnowo	Razem		2 728	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		-	40	2 688
MOŹDŻANOWO				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Możdżanowo 3	garaż, bud. gosp.	falista	210	III stopień
Możdżanowo 4	2 szopy, obora, garaż	falista	260	III stopień
Możdżanowo 5	garaż	falista	50	III stopień
Możdżanowo 9	szopa	falista	16	III stopień
Możdżanowo 12	wiata, szopa	falista	100	III stopień
Możdżanowo 17	obora	falista	280	III stopień
Możdżanowo 18	szopa	falista	45	II stopień
Możdżanowo 19	wiata, szopa	falista	12	III stopień
Możdżanowo 20	2 bud. gosp.	falista	60	III stopień
Możdżanowo 23	wiata, stodola, pom. gosp., dom	falista	800	III stopień
Możdżanowo 24a	stodola, szopa	falista	460	III stopień
Możdżanowo 25b	dom – lata	falista		III stopień
Możdżanowo 26	wiata, silos	falista	90	II stopień
Możdżanowo 27	wiata, garaż	falista	67	II stopień
Możdżanowo 30/2	dom, szopa	falista	40	II stopień
Możdżanowo 32	ganek, obórka, szopa	falista	60	III stopień
Możdżanowo 33	obora	falista	144	III stopień
Możdżanowo 35	stodola, bud. gosp., stosik	falista	200	I stopień

Możdżanowo 36	bud. gosp.	falista	70	III stopień
Możdżanowo 36	bud. gosp.	falista	150	III stopień
Możdżanowo 39	szopa	falista	35	III stopień
Możdżanowo 40	szopa	falista	30	III stopień
Możdżanowo 41	bud. gosp., garaż, obórka	falista	154	II stopień
Możdżanowo 42a	obora, garaż	falista	115	III stopień
Możdżanowo 47	wiata, bud. gosp.	falista	55	III stopień
Możdżanowo 50	obora, garaże, bud. gosp.	falista	455	III stopień
Możdżanowo 51	obora	falista	75	I stopień
GS Ustka	kanciapa	falista	8	III stopień
Przystanek autobusowy	przystanek	falista	36	III stopień
Możdżanowo	Razem		4 077	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		275	396	3 406
ZALESKIE ZABŁOCIE				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Zaleskie 1	dom	falista	270	III stopień
Zaleskie 2	magazyn, wiata, garaże, dom	falista	2 000	III stopień
Zaleskie 5/4	dom, szopka	falista	250	III stopień
Zaleskie 5/5	dom, szopka	falista	200	III stopień
Zaleskie 5/3	dom, szopka	falista	150	III stopień
Zaleskie 7a	szopka, garaż	falista	75	III stopień
Zaleskie 7b	szopka	falista	20	III stopień
Zaleskie 9	szopka	falista	45	III stopień
Zaleskie 11/1	dom	falista	140	III stopień
Zaleskie 11/2	dom	falista	150	III stopień
Zaleskie 13	garaż, bud. gosp.	falista	45	III stopień
Zaleskie 14 14a	ganek, chlew, wiata, garaż	falista	690	III stopień
Zaleskie 15	garaż, wiata	falista	100	III stopień
Zaleskie 16	dom, bud. gosp.	falista	160	III stopień
Zaleskie 17	stodoła, dom, bud. gosp.	falista	680	III stopień
Zaleskie 22	garaż	falista	20	III stopień

Zaleskie 23	obora, wiata, bud. gosp.	falista	270	III stopień
Zaleskie 24	bud. gosp.	falista	45	III stopień
Zaleskie 25	bud. gosp.	falista	85	III stopień
Zaleskie 29	ganek	falista	15	III stopień
Zaleskie 32	dom, stodoła, bud. gosp.	falista	800	II stopień
Zaleskie 33	szopka	falista	15	III stopień
Zaleskie 34/2	dom, bud. gosp.	falista	150	III stopień
Zaleskie 35	magazyn	falista	36	III stopień
Zaleskie 36	sklep, bud. gosp., garaż	falista	210	III stopień
Zaleskie 38	ganek	falista	6	III stopień
Zaleskie 39	szopa	falista	90	III stopień
Zaleskie 40	stodoła	falista	110	III stopień
Zaleskie 41	wiata, bud. gosp.	falista	190	III stopień
Zaleskie 42	garaż	falista	65	III stopień
Zaleskie 43	bud. gosp.	falista	60	III stopień
Zaleskie 47a	bud. gosp.	falista	45	III stopień
Zaleskie 50a/1	bud. gosp., dom	falista	250	III stopień
Zaleskie 52/1	złożone na palecie	falista	120	III stopień
Zaleskie 52/2	dom	falista	120	III stopień
Zaleskie 56	bud. gosp., dom	falista	240	III stopień
Zaleskie 59	dom, szopa, stodoła, obora	falista	460	III stopień
Zaleskie 60	obora, wiata	falista	460	III stopień
Zaleskie 62	bud. gosp.	falista	80	III stopień
Zaleskie 64	szopka, garaż	falista	140	III stopień
Zaleskie 65	obora	falista	145	III stopień
Zaleskie 65	garaż	falista	20	III stopień
Zaleskie 66	szopka, dom	falista	60	III stopień
Zaleskie 67	stodoła, dom, obora	falista	650	III stopień
Zaleskie 68	dom, bud. gosp.	falista	130	III stopień
Zaleskie 69	dom	falista	170	III stopień
Zaleskie 70	szopki, garaż	falista	90	III stopień
Zaleskie 71	szopka	falista	65	III stopień
Zaleskie 73	szopa, ganek	falista	45	II stopień

Zaleskie 74/1	szopa	falista	25	III stopień
Zaleskie 74/2	gołębniki	falista	25	III stopień
Zaleskie 74/3	szopa	falista	45	III stopień
Zaleskie 75/1	szopa	falista	40	III stopień
Zaleskie 75/2	szopa	falista	30	III stopień
Zaleskie 75/3	szopa	falista	40	III stopień
Zaleskie 75/4	garaż, szopa	falista	60	III stopień
Zaleskie 75/5	szopa	falista	45	III stopień
Zaleskie 76a	dom, szopka	falista	200	III stopień
Zaleskie 76	garaż, szopa	falista	60	III stopień
Zaleskie 77/4	szopa	falista	30	III stopień
Zaleskie 77/1	garaż, szopa	falista	35	III stopień
Zaleskie 77/3	szopa	falista	10	III stopień
Zaleskie 77/3	garaż, szopa	falista	25	III stopień
Zaleskie 77/2	garaż	falista	10	III stopień
Zaleskie 78/4	szopa	falista	25	III stopień
Zaleskie przystanek	przystanek	falista	80	III stopień
Zaleskie w polu	magazyn	falista	40	III stopień
Zaleskie	magazyn	falista	1 800	III stopień
Zaleskie - Zabłocie 1	szopka	falista	45	III stopień
Zaleskie - Zabłocie 2	szopa, wiata	falista	95	III stopień
Zaleskie Zabłocie	Razem		13 197	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		-	845	12 352
STARKOWO GOŁĘCINO KRĘŻOŁKI				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Gołęcino 1/1	szopa, wiata	falista	95	III stopień
Gołęcino 1/2	szopa, wiata	falista	80	III stopień
Gołęcino 2	garaż, szopa, bud. gosp.	falista	220	III stopień
Gołęcino 3b	szopy, garaż	falista	55	II stopień
Gołęcino 3a	garaż	falista	40	II stopień
Gołęcino 4	obora, klatki, garaż	falista	180	III stopień

Golęcino 5	na palecie	falista	100	I stopień
Golęcino przystanek	przystanek	falista	20	III stopień
Krężolki 3	wiata, kurnik	falista	60	III stopień
Krężolki 6	garaż, szopa	falista	90	III stopień
Starkowo 4	szopka	falista	17	III stopień
Starkowo 6	szopka	falista	15	I stopień
Starkowo 10	szopa, obora	falista	90	III stopień
Starkowo 17	dom	falista	140	III stopień
Starkowo 18	wiata, szopka	falista	40	II stopień
Starkowo 19	2 szopy, ganek	falista	230	II stopień
Starkowo 20	szopa	falista	20	III stopień
Starkowo 22	garaż, szopy	falista	115	I stopień
Starkowo 23	dom, szopka	falista	140	III stopień
Starkowo 23	garaż	falista	30	III stopień
Starkowo 24	bud. gosp., garaż	falista	45	III stopień
Starkowo 25	obora, szopa, wiata	falista	260	III stopień
Starkowo 27	kurnik	falista	20	III stopień
Starkowo 29	bud. gosp.	falista	25	III stopień
Starkowo 35	bud. gosp.	falista	100	III stopień
Starkowo 36	obora, wiata, garaż	falista	300	III stopień
Starkowo 39	garaż, dom, szopa	falista	80	III stopień
Starkowo 42	pokrywa szamba	falista	30	II stopień
Starkowo 46	wiata, szopa	falista	50	III stopień
Starkowo 52	garaż	falista	50	II stopień
Starkowo 53	Stosik	falista	150	III stopień
Starkowo 60	stodoła	falista	16	II stopień
Starkowo przystanek	przystanek	falista	25	III stopień
Starkowo Golęcino Krężolki	Razem		2 928	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		230	461	2 237
DUNINOWO DUNINÓWKO				

Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Duninowo 2-6 (bloki)	szopy, garaże, wiaty, gołębnik, b. gosp.	falista	670	III stopień
Duninowo 7/1	szopki	falista	30	III stopień
Duninowo 7/2	szopki	falista	30	III stopień
Duninowo 7/3	szopki	falista	30	III stopień
Duninowo 7/4	szopki	falista	30	III stopień
Duninowo 8/1	dom, szopa, szopka	falista	110	III stopień
Duninowo 8/2	dom, szopka	falista	110	III stopień
Duninowo 8/3	dom, szopki	falista	110	III stopień
Duninowo 8/4	dom, szopka, szopka	falista	110	III stopień
Duninowo 9/1	dom, szopka	falista	110	III stopień
Duninowo 9/2	dom, garaż, szopa	falista	85	III stopień
Duninowo 10/2	dom	falista	80	III stopień
Duninowo 10/1	dom	falista	80	III stopień
Duninowo 12/1	dom, szopa	falista	140	II stopień
Duninowo 12/2	dom, szopa	falista	140	II stopień
Duninowo 12/3	dom, szopa	falista	140	II stopień
Duninowo 12/4	dom, szopa	falista	140	II stopień
	sklep	falista	5	III stopień
Duninowo 13	garaż	falista	25	III stopień
Duninowo 15	garaż, szopa	falista	125	III stopień
Duninowo 16	na palecie, dom, szopka	falista	350	I stopień
Duninowo 17	dom, szopa	falista	350	III stopień
Duninowo 18	bud. gosp.	falista	15	III stopień
Duninowo	szopa	falista	70	III stopień
Duninowo	obora, bud. gosp.	falista	220	III stopień
Duninowo 19	dom, szopki, obora, bud. gosp.	falista	400	III stopień
Duninowo 22	dom, szopki, bud. gosp.	falista	300	III stopień
Duninowo 23	dom, szopa, wiata	falista	175	III stopień
Duninowo 24	dom	falista	140	III stopień
Duninowo 25	szopka	falista	30	II stopień
Duninowo 26	dom, szopa	falista	210	III stopień
Duninowo 28	2 szopy	falista	50	III stopień

Duninowo 29	szopa, dom	falista	25	III stopień
Duninowo 30	kemping	falista	15	III stopień
Duninowo 31	dom	falista	175	III stopień
Duninowo 31	dom	falista	200	III stopień
Duninowo 31/3	dom	falista	95	III stopień
Duninowo 32	szopa	falista	15	III stopień
Duninowo 34	szopa	falista	65	III stopień
Duninowo 37	na palecie, szopa, bud. gosp.	falista	130	III stopień
Duninowo 38	szopa	falista	40	III stopień
Duninowo 40	szopa	falista	30	III stopień
Duninowo 41	szopka	falista	20	III stopień
Duninowo 42	dom, szopki	falista	285	III stopień
Duninowo 44	sodoła, szopa, wiata	falista	320	III stopień
Duninowo 48/1	szopa	falista	25	III stopień
Duninowo 48/2	szopka	falista	50	III stopień
Duninowo 48/3	garaż, szopka	falista	30	III stopień
Duninowo 48/4	szopka	falista	50	III stopień
Duninowo 52	dom, szopa	falista	25	II stopień
Duninowo 55	dom	falista	20	III stopień
Duninowo 56	dom	falista	70	III stopień
Duninowo 57	szopa	falista	30	III stopień
Duninowo 58	szopka	falista	20	III stopień
Duninowo 59	na palecie	falista	210	I stopień
Duninowo 60	dom, szopki, bud. gosp.	falista	310	III stopień
Duninowo 60a	dom, szopa	falista	70	III stopień
Duninowo 61	dom, stosik	falista	100	I stopień
Duninowo 65	wiata, na palecie	falista	70	I stopień
Duninowo 68	bud. gosp., szopka	falista	105	III stopień
Duninowo 67	dom, garaż, szopa	falista	175	III stopień
Duninowo 71	dom	falista	150	III stopień
Duninowo 73	dom, obora, szopki	falista	770	III stopień
Duninowo po PGR	magazyny, pom. gosp.	falista	2 585	III stopień
Duninowo przystanek	przystanek	falista	20	III stopień

Duninówko 4	stodoła, obora, szopka	falista	550	III stopień
Duninówko 8	dom, szopka	falista	220	III stopień
Duninówko 11	stodoła, szopa	falista	160	III stopień
Duninówko przystanek	przystanek	falista	20	III stopień
Duninowo Duninówko	Razem		11 860	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		730	615	10 515
ŁĘDOWO MODŁA MODLINEK ŁĘDOWO OS.				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Modła 2	szopa	falista	35	III stopień
Modła 3	dom, stodoła, kemping	falista	455	III stopień
Modła 3a	dom, szopa, bud. gosp.	falista	170	III stopień
Modła 4	bud. gosp.	falista	80	III stopień
Modła 6	stodoła, szopy, obora, wiata	falista	370	III stopień
Modła 8	stodoła, szopa	falista	225	III stopień
Modła 9	ganek, altanka	falista	35	III stopień
Modła 10	szopa	falista	25	III stopień
Modła 11	2 stodoły, szopki	falista	340	III stopień
Modlinek 1	szopki	falista	75	III stopień
Modlinek 5	dom, obora, stodoła	falista	330	III stopień
Modlinek 6	2 stodoły, dom, obora, szopa	falista	700	III stopień
Modlinek 7	stodoła, szopa, bud. gosp., dom, na palecie	falista	385	II stopień
Modlinek 8	dom, szopa	falista	140	III stopień
Modlinek 10	stodoła, szopa	falista	170	III stopień
Modlinek 11	dom, szopa	falista	265	III stopień
Modlinek 13	dom, stodoła	falista	285	III stopień
Modlinek 14	szopki	falista	50	III stopień
Łędowo 2	dom	falista	130	III stopień
Łędowo 4	szopa, obora, bud. gosp.	falista	160	III stopień
Łędowo 6	dom, szopa, kuchnia letnia	falista	160	III stopień
Łędowo 8	ganek, komórki	falista	50	III stopień
Łędowo 9	ganek, szopka	falista	40	III stopień

Lędowo 10	komórki, szopki	falista	100	III stopień
Lędowo 11	szopki, komórki	falista	50	III stopień
Lędowo 14	bud. gosp., stosik, szopy	falista	110	I i II stopień
Osiedle Lędowo 2	kemping	falista	20	III stopień
Lędowo Modła Modlinek Lędowo Os.	Razem		4 955	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		110	385	4 460
LĘDOWO OSIEDLE				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przydatność do ekspl.
Ul. Bosmańska 9	dom mieszkalny	plyty cem. – azbestowe	200	I stopień
Ul. Bosmańska 10	dom mieszkalny	plyty cem. - azbestowe	200	I stopień
Ul. Bosmańska 11	dom mieszkalny	plyty cem. - azbestowe	200	I stopień
Ul. Bosmańska 12	dom mieszkalny	plyty cem. - azbestowe	100	I stopień
Lędowo Osiedle	Razem		700	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		700	-	-
PĘPLINO				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Pęplino 1	stodola, szopa, wiata	falista	155	I stopień
Pęplino 5	szopa, na palecie	falista	105	I stopień
Pęplino 9	wiata, garaż	falista	45	III stopień
Pęplino 13	stodola, szopa	falista	380	III stopień
Pęplino 14a	garaż, oparte	falista	60	I i II stopień
Pęplino 14	ganek	falista	10	III stopień
Pęplino 15	oparte o ścianę	falista	10	I stopień
Pęplino 19	wiata, garaż	falista	25	III stopień
Pęplino 22	garaż	falista	30	III stopień
Pęplino 24	szopa, garaż	falista	70	I stopień
Pęplino 26	garaż	falista	35	III stopień
Pęplino 27	kurnik, szopa	falista	65	III stopień

Peplino 30	szopa, bud. gosp.	falista	50	III stopień
Peplino 33	szopa, garaż, stodoła	falista	440	III stopień
Peplino 35	dom, szopa, obora	falista	335	III stopień
Peplino 36	szopa	falista	40	III stopień
Peplino 37	na palecie	falista	30	I stopień
Peplino 39	szopa, bud. gosp.	falista	150	III stopień
Peplino 43	dom, gołębnik, szopki	falista	75	III stopień
Peplino 43a	szopka	falista	10	III stopień
Peplino 46	szopa	falista	5	III stopień
Peplino 51	na palecie	falista	50	I stopień
Peplino 54	wiata	falista	20	III stopień
Peplino 55	dom	falista	140	III stopień
Peplino 60	szopa, garaż	falista	100	III stopień
Peplino 61	garaż, szopa, bud. gosp.	falista	90	III stopień
Peplino 65	szopa, 2 garaże, 2 bud. gosp.	falista	250	III stopień
Peplino 71	garaż	falista	16	II stopień
Peplino 72/3	klatki	falista	300	II stopień
Peplino 73	stodoła	falista	110	III stopień
Peplino 74	garaż, bud. gosp.	falista	150	III stopień
Peplino 78	garaż, 2 szopy, wiata	falista	495	II stopień
Peplino 80	szopa	falista	36	III stopień
Peplino przystanek	przystanek	falista	30	III stopień
Peplino	bud. gosp.	falista	120	III stopień
Peplino	Razem		4 032	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		480	811	2 741
WODNICA				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Wodnica 1	dom, bud. gosp.	falista	170	III stopień
Wodnica 5	szopka, bud. gosp.	falista	75	III stopień
Wodnica 8a	szopka, stodoła	falista	200	III stopień
Wodnica 10	garaż, dom, bud. gosp.	falista	235	III stopień

Wodnica 11	szopa	falista	50	II stopień
Wodnica	domek	falista	110	III stopień
Wodnica 13	szopka, bud. gosp.	falista	80	III stopień
Wodnica 14	ganek	falista	20	III stopień
Wodnica 15	wiata, szopa	falista	170	III stopień
Wodnica 18	2 szopy	falista	40	III stopień
Wodnica 24	garaż, dom, szopa, bud. gosp.	falista	450	II stopień
Wodnica 26	dom, szopa	falista	80	III stopień
Wodnica 27	ganek, stodoła, bud. gosp., szopa, garaż	falista	400	III stopień
Wodnica 28	dom, wiata, stodoła	falista	120	III stopień
Wodnica 31	2 szopki	falista	50	III stopień
Wodnica 32	garaż, dom	falista	170	III stopień
Wodnica 34	stodoła, szopa	falista	200	III stopień
Wodnica 35	część domu, obórka	falista	65	II stopień
Wodnica 36	szopka, bud. gosp.	falista	25	II stopień
Wodnica 37	obora, bud. gosp.	falista	140	III stopień
Wodnica 40	dom, szopa	falista	140	III stopień
Wodnica 41	sodoła, szopy, garaż	falista	390	I stopień
Wodnica 42	na palecie, szopka, toaleta	falista	300	I stopień
Wodnica 43	bud. gosp.	falista	80	III stopień
Wodnica 49	stodoła, szopy	falista	315	I stopień
Wodnica 53b	dom, wiata	falista	520	III stopień
Wodnica 54	szopa, bud. gosp.	falista	80	III stopień
Wodnica 56	na palecie, bud. gosp.	falista	330	III stopień
Wodnica 57	szopa	falista	40	III stopień
Wodnica 57a	stodoła, bud. gosp.	falista	200	III stopień
Wodnica 58	stodoła	falista	320	III stopień
Wodnica 58	szopka	falista	90	III stopień
Wodnica 59	bud. gosp., garaż, szopa	falista	125	III stopień
Wodnica 60	stodoła, bud. gosp., szopa	falista	330	I i II stopień
Wodnica 63	na palecie, szopa	falista	70	I stopień
Wodnica 67	bud. gosp., szopa	falista	200	III stopień

Wodnica 68	stodola, chlew	falista	410	III stopień
Wodnica 70	dom	falista	40	II stopień
Wodnica przystanek	przystanek	falista	8	III stopień
Wodnica Oś. 75	bud. gosp.	falista	75	III stopień
Wodnica	Razem		6 913	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		1 405	630	4 878
DĘBINA				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Dębina 2	garaż, szopa	falista	116	III stopień
Dębina 3c	Obora, wiata	falista	360	III stopień
Dębina 3	dom, bud. gosp.	falista	280	III stopień
Dębina 4	dom, garaż	falista	29	III stopień
Dębina 9	wiata	falista	80	III stopień
Dębina 12	dom	falista	180	II stopień
Dębina 13	dom	falista	130	III stopień
Dębina 14	domek letni	falista	40	III stopień
Dębina 15	dom	falista	140	III stopień
Dębina 16	dom	falista	55	III stopień
Dębina 16	dom	falista	105	III stopień
Dębina 18a	szopa	falista	24	III stopień
Dębina 19	szopa	falista	30	III stopień
Dębina 21	dom, szopka	falista	120	III stopień
Dębina	stosik	falista	100	I stopień
Dębina	Razem		1 789	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		100	180	1 509
GRABNO ZIMOWISKA				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Grabno 9	dom	falista	240	III stopień
Grabno 10	domek	falista	70	III stopień

Grabno 11	stodoła część	falista	170	III stopień
Grabno 12	ganek	falista	5	III stopień
Grabno 19	szopa	falista	5	III stopień
Grabno 20	część szopy	falista	20	II stopień
Grabno 25	pół domu	falista	66	III stopień
Grabno 27a Makowa 1	garaż, dom, ganek	falista	156	III stopień
Grabno 27	3 domki letn., 5 szopek, dobudówka	falista	369	II stopień
Grabno Wiśniowa 7	szopa ze ścianami	falista	98	III stopień
Grabno Bratkowa 4	szopa	falista	80	III stopień
Zimowiska 1a	dom jedna strona, bud. gosp.	falista	498	III stopień
Zimowiska 1a	dom druga strona	falista	35	III stopień
Zimowiska 2	szopa	falista	25	III stopień
Zimowiska 3a	bud. gosp.	falista	240	III stopień
Zimowiska 3a/3	4 szopy	falista	72	II stopień
Zimowiska 4	bud. gosp., szopy, dom	falista, karo		II stopień
Zimowiska 5	ganek	falista	12	III stopień
Zimowiska 6	dom	falista	170	III stopień
Zimowiska 7	dom, dobudówka, szopa	falista	272	III stopień
Zimowiska 8	bud. gosp.	falista	420	III stopień
Zimowiska 21	bud. gosp.	falista	96	III stopień
Zimowiska 22	dom, szopka	falista	224	III stopień
Zimowiska 23/2	dobudówka	falista	15	III stopień
Zimowiska 24/1 24/2	dom	falista	144	III stopień
Zimowiska 25	dom, bud. gosp.	falista	288	III stopień
Zimowiska 29/1	garaż ze ścianami	falista	45	III stopień
Zimowiska 31/2	garaż, szopa	falista	31	III stopień
Zimowiska 50 (52)	dom, dobudówka	falista	180	III stopień
Grabno Zimowiska	Razem		4 046	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		-	461	3 585
ROWY				

Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Akacyjowa 7	dom	karo	150	III stopień
Akacyjowa 13	dom	falista	150	III stopień
Akacyjowa 14	ganek	falista	25	III stopień
Bałtycka 1	szopa	falista	115	III stopień
Bałtycka	altanka	falista	16	II stopień
Bałtycka 8	recepcja, magazyn, szereg sypialny (ściany), umywalki, wiata na drewno	falista	419	III stopień
	ścianki działowe balkonów, ściany domów turystyczn. 2szt	płaskie	640	III stopień
Bałtycka 10	4 domy wczasowe, recepcja (ściany)	płaskie	1 460	III stopień
Bukowa 1	dom	falista	160	III stopień
Bukowa 10	dom	falista	140	III stopień
Brzozowa 2	dom	falista	120	III stopień
Brzozowa 8	dom	falista	144	III stopień
Cisowa 3	dom	falista	210	III stopień
Cisowa 5	dom	falista	150	III stopień
Cisowa 7	dom	falista	150	III stopień
Cisowa 9	dom	falista	150	III stopień
Cisowa 21	dom	falista	120	III stopień
Dębowa 1	dom	falista	140	III stopień
Głogowa 11	3 domki letniskowe	falista	80	III stopień
Kościelna 3	dom, szopa	falista	169	I stopień
Kościelna 14	dom	falista	105	III stopień
Kościelna 14b 14a	dom	falista	100	III stopień
Klonowa 6	dom, wiata	falista	98	III stopień
Lipowa 14	dom	falista	200	III stopień
Nadmorska 1	dom	falista	204	III stopień
Nadmorska 10	kemping, szopa	falista	80	III stopień
Nadmorska 12	chlewik	falista	60	III stopień
Nadmorska 15	bud. gosp.	falista	170	III stopień
Nadmorska 22	toaleta	falista	2	III stopień
Nadmorska 24	dom, szopa	falista	197	III stopień
Nadmorska 28	szopki	falista	38	III stopień

Nadmorska 29	kemping	falista	72	III stopień
Nadmorska 32	dom	falista	195	III stopień
Nadmorska 76	ściana szopy	falista	17	III stopień
Nadmorska		falista	18	III stopień
Portowa	szopa	falista	9	III stopień
Portowa	domek w porcie	falista	24	III stopień
Sosnowa 9	dom	falista	150	III stopień
Świerkowa 8	dom	falista	150	III stopień
Wczasowa 4	11 domków letniskowych	falista	605	III stopień
	28 domków letniskowych	plaskie	1 344	III stopień
	stołówka i kotłownia dach	falista	430	II stopień
	kotłownia ściany	plaskie	250	III stopień
Wczasowa 72	15 domki letniskowe	falista	375	III stopień
Wiązowa 7	dom	falista	150	III stopień
Wierzbowa 16	dom	falista	150	III stopień
Wydmowa 14	dom	falista	204	III stopień
Rowy	Razem		10 105	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		169	446	9 490
OBJAZDA BAŁAMĄTEK				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Bałamątek 6	dom, szopa, toaleta	falista	180	III stopień
Bałamątek 6a	stodoła, stosik za domem	falista	550	I stopień
Bałamątek 6a	stodoła, dobudowa, dom	falista	284	III stopień
Bałamątek 7	kuchnia letnia, ściana stodoły	falista	60	II stopień
Bałamątek 8	stodoła z dobudową, szopa	falista	230	III stopień
Bałamątek 9	stodoła	falista	40	III stopień
Bałamątek 10	stosik, stodoła, domek letni	falista	235	I stopień
Bałamątek 11	ganek, szopka	falista	20	III stopień
Bałamątek 11a	dach nad psem, szopa	falista	31	III stopień
Bałamątek 13	dom, szopa	falista	120	III stopień
Bałamątek 14	2 szopki	falista	28	III stopień
Bałamątek 15	ganek	falista	6	III stopień

Balamątek 16	Stosik	falista	80	I stopień
Balamątek 17	3 szopki, ganek i ściany	falista	53	III stopień
Balamątek 19a	ganek, stodoła, szopki, dach na ziemi, szopa, wiata	falista	280	I i II stopień
Balamątek 18a	2 szopki	falista	100	III stopień
Balamątek 20	stodoła	falista	168	III stopień
Objazda 1	dom, bud. gosp.	falista	300	III stopień
Objazda 2	szopa	falista	15	III stopień
Objazda 3	obora, dom	falista	100	III stopień
Objazda 3b	szopa	falista	10	III stopień
Objazda 4	dom, ganek	falista	179	III stopień
Objazda 4/2	stodoła, dobudówka	falista	74	III stopień
Objazda 5	szopa	falista	15	III stopień
Objazda 6	2 szopy	falista	93	III stopień
Objazda 13/2	ganek	falista	5	III stopień
Objazda 13/3	obora	falista	420	I stopień
Objazda 13d	6 hal	falista	4 500	III stopień
	hala dach + boki	falista	540	III stopień
Objazda 13/3	ganek z tyłu	falista	9	II stopień
Objazda 13a	dom, szopa	falista	215	III stopień
Objazda 13b	2 szopki	falista	23	III stopień
Objazda 13c/3	domek letni	falista	55	III stopień
Objazda 13c/1	garaż, 2 szopy	falista	100	III stopień
Objazda 15a	szopki	falista	55	III stopień
Objazda 16	dom, dobudówka, 2 szopy	falista	150	III stopień
Objazda 17	szopka, piwnica	falista	40	III stopień
Objazda 18	stodoła, szopa, zagroda	falista	79	I stopień
Objazda 20	stodoła, szopa	falista	96	III stopień
Objazda 21	stodoła, 3 szopy, część domu	falista	255	III stopień
Objazda 22	Stosik, 3 szopy, buda	falista	51	I stopień
Objazda 22	garaż	falista	104	III stopień
Objazda 22a	dom, dobudówka, stodoła	falista	260	III stopień
Objazda 23a	dom	falista	150	III stopień

Objazda 24	szopa	falista	25	II stopień
Objazda 24	szopa, altana	falista	38	III stopień
Objazda 24a	szopki	falista	53	III stopień
Objazda 24b	dom	falista	108	III stopień
Objazda 24b	dom	falista	210	III stopień
Objazda 26	szopa	falista	133	III stopień
Objazda 30	daszek, szopka	falista	13	III stopień
Objazda 35	dom, garaż	falista	250	III stopień
Objazda 36	dom, szopa	falista	106	III stopień
Objazda 37 (z tyłu)	budyneczek	falista	12	III stopień
Objazda 38	część domu	falista	20	III stopień
Objazda 39	szopa	falista	21	III stopień
Objazda 40	stodoła	falista	210	III stopień
Objazda 41	dobudowa szopy, altanka	falista	14	III stopień
Objazda 45	szopy, obórki, część domu	falista	220	III stopień
Objazda 47	szopki	falista	33	II stopień
Objazda 48	2 szopki, ganek	falista	148	III stopień
Objazda 50/2	2 szopy, buda psa	falista	52	III stopień
Objazda 52/1	dom, dobudówka	falista	272	III stopień
Objazda 52/2	szopa, stodoła	falista	87	III stopień
Objazda 53	stodoła, 2 dobudówki, szopa	falista	146	III stopień
Objazda 54a	szopa, dom	falista	100	III stopień
Objazda 54	dom, szopa	falista	86	III stopień
Objazda 55	szopki, dobudówka	falista	73	III stopień
Objazda 56	szopki	falista	59	II stopień
Objazda 58	dom	falista	168	III stopień
Objazda 63	dom, 2 szopy	falista	378	III stopień
Objazda 67	szopa	falista	3	III stopień
Objazda 68	obora	falista	235	III stopień
Objazda 69	obórka	falista	235	III stopień
Objazda 69	dom	falista	80	III stopień
Objazda 69	dom	falista	80	III stopień

Objazda 70	piwnica, szopa, wiata	falista	23	III stopień
Objazda 71	obora	falista	24	III stopień
Objazda 72	dom (pól), szopa, garaż, ganek	falista	160	III stopień
Objazda 74	dom, szopy	falista	289	III stopień
Objazda 76	stodoła 2szt.	falista	320	III stopień
Objazda 76a	dobudówka	falista	60	III stopień
Objazda 88-91	6 obór	falista	1 580	III stopień
Objazda 94	garaże	falista	60	III stopień
PGR	4 hal dachy + ściany	falista	1 138	I stopień
Objazda	hala	falista	512	III stopień
Objazda	portiernia	falista	12	III stopień
Objazda	stodoła	falista	540	III stopień
Objazda kol. 82	szopa	falista	12	III stopień
Objazda Balamątek	Razem		18 756	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		2 833	186	15 737
GĄBINO DOMINEK OSIEKI				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Gąbino 5	obórka, dobudówka	falista	400	III stopień
Gąbino 9	dom	falista	144	III stopień
Gąbino 11	stodoła	falista	115	III stopień
Gąbino 11a	2 szopy, dobudówka, stodoła	falista	371	III stopień
Gąbino 14/1	dom, stodoła	falista	120	III stopień
Gąbino 14/2	dom, stodoła	falista	120	III stopień
Gąbino 14/3	dom, stodoła	falista	200	III stopień
Gąbino 15	dom	falista	384	III stopień
Gąbino 15/3	garaż	falista	20	III stopień
Gąbino 15a/2	szopka	falista	6	I stopień
Gąbino 16/1	szopa	falista	5	III stopień
Gąbino 16/2	wiata	falista	25	III stopień
Gąbino 16/3	szopa	falista	40	III stopień

Gąbino 17	bud. gosp.	falista	90	III stopień
Gąbino 18/2	garaż	falista	8	III stopień
Gąbino19a Kasztanowa30	garaż	falista	25	III stopień
Gąbino19a Kasztanowa30	garaż	falista	25	III stopień
Gąbino 19c	2 szopki	falista	39	III stopień
Gąbino 19/1	bud. gosp.	falista	80	III stopień
Gąbino 20	dom	falista	520	III stopień
Gąbino 21/1	szopki	falista	45	III stopień
Gąbino 21/2	bud. gosp., garaż	falista	20	III stopień
Gąbino 23/1 Jesionowa 7	szopa, ganek	falista	36	II stopień
Gąbino 23/2 Jesionowa 5	szopka	falista	9	III stopień
Gąbino 24 Jesionowa 3	szopka	falista	8	III stopień
Gąbino 25/2 Dębowa 6	szopki	falista	40	III stopień
Gąbino 25/1 Dębowa 4	szopa	falista	16	III stopień
Gąbino Dębowa 2	szopa	falista	20	III stopień
Gąbino 26 Dębowa 8	ganek, szopa	falista	24	III stopień
Gąbino Dębowa 10	2 szopy	falista	60	III stopień
Gąbino 27 Dębowa 3	stodoła	falista	112	III stopień
Gąbino 28 Dębowa 1	ganek	falista	6	III stopień
Gąbino 30 Jaśminowa 2	szopka	falista	33	III stopień
Gąbino 31	stodoła	falista	128	III stopień
Gąbino 33	stodoła	falista	50	III stopień
Gąbino 34/1	szopa	falista	70	III stopień
Gąbino 34/2	stdoła	falista	72	III stopień
Gąbino 35	dobudówka	falista	6	III stopień
Gąbino Kol. 2	2 szopki	falista	52	III stopień
Gąbino Kol. 3	garaż, ganek	falista	124	III stopień
Gąbino Kol. 4	stosik, 2 szopy	falista	390	III stopień
Dominek 1	szopy	falista	92	II stopień
Dominek 2	szopy	falista	92	II stopień
Dominek 3	szopy	falista	92	II stopień
Dominek 4/1	dom	falista	60	II stopień

Dominek 4/2	dom	falista	60	II stopień
Dominek 4/3	szopa	falista	16	II stopień
Dominek 5/1	dom, 3 szopy	falista	224	III stopień
Dominek 5/2	dom	falista	152	III stopień
Dominek 6/1	dom	falista	125	III stopień
Dominek 6/2	dom, ganek	falista	134	III stopień
Dominek 7/1	ganek	falista	12	III stopień
Dominek 7/2	ganek, szopa	falista	48	III stopień
Dominek 8/1	ganek	falista	12	III stopień
Dominek 8/2	ganek, garaż, szopka	falista	56	III stopień
Dominek 9/1	część szopki	falista	6	III stopień
Dominek 9/2	ganek, szopki	falista	24	III stopień
Dominek 10/1	dom, szopa	falista	118	III stopień
Dominek 10/4, 3, 2	dom	falista	100	III stopień
Dominek 10/4	szopa	falista	36	III stopień
Dominek	6 obór, wiata, 2 bud. gosp., garaże	falista	1 868	II stopień
Osieki 1/1	dom	falista	95	III stopień
Osieki 1/2	dom	falista	95	III stopień
Osieki 2/1	dom	falista	75	III stopień
Osieki 2/2	dom	falista	75	III stopień
Osieki 3/2	szopka	falista	10	III stopień
Osieki 4/1 4/2	dom, 2 szopy	falista	188	III stopień
Osieki 9	4 stodoły, bud. gosp., dobudów.	falista	562	I stopień
Osieki 10	2 stodoły, szopa, dobudówka	falista	464	III stopień
Osieki 11	stodoła	falista	250	III stopień
Osieki 13/1	dom, szopa	falista	80	III stopień
Osieki 13/2	dom	falista	60	III stopień
Osieki 14/1	szopa, ganek	falista	78	II stopień
Osieki 17/1	szopa	falista	20	III stopień
Osieki 17/2	ganek	falista	8	III stopień
Osieki 19/1	dom, szopka	falista	116	III stopień
Osieki 19/2	dom	falista	104	III stopień

Osieki 20/1	dom, szopa	falista	143	III stopień
Osieki 20/2	dom	falista	120	III stopień
Gąbino Dominek Osieki	Razem		9 928	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		568	2 394	6 966
MACHOWINKO PODDĄBIE REDWANKI				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Machowinko 2	szopa, stodoła	falista	60	III stopień
Machowinko 4/1	stodoła	falista	90	II stopień
Machowinko 5	dom	falista	150	III stopień
Machowinko 6	dom, stodoła, wiata, dobudówka	falista	290	III stopień
Machowinko 7	garaż za sklepem	falista	16	III stopień
Machowinko 8	dom	falista	264	III stopień
Machowinko 9/1	szopa	falista	6	III stopień
Machowinko 9/2	2 szopki	falista	30	III stopień
Machowinko 10/1	stodoła, 2 szopki	falista	80	III stopień
Machowinko 10/2	stodoła, szopka	falista	55	III stopień
Machowinko 11/1	dom	falista	90	III stopień
Machowinko 11/2	dom	falista	90	III stopień
Machowinko 12/1	dom, wiata, stodoła	falista	238	III stopień
Machowinko 12/2	dom, szopka, stodoła	falista	240	III stopień
Machowinko 13/1	dom, szopa	falista	120	III stopień
Machowinko 13/2	dom	falista	100	III stopień
Machowinko 13/3	dom, 2 szopy	falista	144	III stopień
Machowinko 14	szopka	falista	8	III stopień
Machowinko 15	stodoła	falista	216	III stopień
Machowinko 18/1	dom, bud. gosp.	falista	195	III stopień
Machowinko 18/2	dom, szopki	falista	165	III stopień
Machowinko 18/3	dom	falista	140	III stopień
Machowinko 19/1	dom	falista	140	III stopień
Machowinko 19/2	dom	falista	140	III stopień

Machowinko 19/3	dom, bud. gosp.	falista	175	III stopień
Machowinko 20/1	stodoła	falista	150	III stopień
Machowinko 20/2	stodoła	falista	300	III stopień
Machowinko 21	dom	falista	187	III stopień
Machowinko 22/2	garaż	falista	30	III stopień
Machowinko 23a	stodoła	falista	210	III stopień
Machowinko 27	stodoła	falista	60	III stopień
Machowinko 28/1	stodoła, szopka, altanka	falista	155	III stopień
Machowinko 28/2	stodoła, szopka, altanka	falista	155	III stopień
Machowinko 30	stodoła	falista	40	III stopień
Redwanki 1	stodoła, dobudówka	falista	152	III stopień
Redwanki 2	stodoła	falista	192	III stopień
Redwanki 3	stodoła	falista	60	III stopień
Redwanki 5	szopa	falista	32	III stopień
Redwanki 7a	stodoła	falista	60	III stopień
Redwanki 8	2 stodoły	falista	420	III stopień
Redwanki 9	stodoła	falista	110	III stopień
Redwanki 9a	stodoła	falista	110	III stopień
Redwanki 10	stodoła	falista	180	III stopień
Poddąbie				
Słoneczna 7	domek letni., bud. gosp. (ze ścianami)	falista	322	II stopień
Promenada Słońca 20	wielobranżowy	falista	168	III stopień
Promenada Słońca 24	domek letni., dobudówka	falista	144	III stopień
Świerkowa 4	dom	falista	96	III stopień
Bursztynowa 15	dom	falista	96	III stopień
Sosnowa 6	dom	falista	110	III stopień
Sosnowa 8	dom	falista	110	III stopień
Sosnowa 9	dom	karo	100	III stopień
Sosnowa 12	dom	falista	110	III stopień
Machowinko Poddąbie Redwanki	Razem		7 101	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień

		-	412	6 689
MACHOWINO OWCZARY				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Machowino 4a	garaż	falista	81	III stopień
Machowino 5	dom	falista	252	III stopień
Machowino 5a	dom, szopa	falista	215	III stopień
Machowino 5b	dom	falista	100	III stopień
Machowino 6	dom	falista	180	III stopień
Machowino 7	garaż, stosik	falista	32	II stopień
Machowino 8 8a	dom	falista	240	III stopień
Machowino 9	2 szopy, stos po domu	falista	255	I stopień
Machowino 12	bud. gosp., dobudówka, stodoła	falista	222	III stopień
Machowino 15	szopa	falista	40	III stopień
Machowino 16	dobudówka	falista	25	III stopień
Machowino 17/2	bud. gosp.	falista	48	III stopień
Machowino 18	dom	falista	150	II stopień
Machowino 19	dom	falista	80	III stopień
Machowino 19a	dom, dobudówka	falista	100	III stopień
Machowino 20	dom	falista	132	III stopień
Machowino 23	dom, stodoła, szopa	falista	377	III stopień
Machowino 24	dom, bud. gosp., szopa	falista	290	II stopień
Machowino 27/2 27/1	dom	falista	192	III stopień
Machowino 27/2	bud. gosp.	falista	100	III stopień
Machowino 28	dom	falista	196	III stopień
Machowino 29	dom	falista	110	III stopień
Machowino 32	3 szopy	falista	117	III stopień
Machowino 35	2 bud. gosp.	falista	72	III stopień
Machowino 36	dobudówka ze ścianami	falista	45	III stopień
Machowino 37	dom, 2 szopy	falista	266	III stopień
Machowino 41	bud. gosp.	falista	245	III stopień
Machowino 43	szopa	falista	28	III stopień
Machowino 44	bud. gosp., gołębnik	falista	89	III stopień

Machowino 46	toaleta	falista	3	III stopień
Machowino 47	dom, szopa	falista	246	III stopień
Machowino 49	dom	falista	108	III stopień
Machowino 50	dom, bud. gosp., dobudówka	falista	361	III stopień
Machowino 51	dom, stos po stodole	falista	813	I stopień
Machowino 53	szopa, dom, dobudówka, magazyn	falista	454	III stopień
Machowino 67	szopa	falista	50	III stopień
	2 szopy	falista	22	III stopień
Machowino 68	szopa, stos po bud. gosp.	falista	85	III stopień
Machowino 69	szopa, bud. gosp.	falista	400	III stopień
Machowino 73	dom, szopa	falista	356	III stopień
Owczary	szopa	falista	2	III stopień
Machowino Owczary	Razem		7 179	
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		1 068	472	5 639
WYTOWNO				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Wytowno 1	dom, bud. gosp., dobudówka	falista	281	III stopień
Wytowno 6	dom, bud. gosp., dobudówka, kemping	falista	261	III stopień
Wytowno 8/1	szopy	falista	42	III stopień
Wytowno 8a	kemping	falista	20	III stopień
Wytowno 8a	bud. gosp., dom, dobudówka, szopa	falista	405	III stopień
Wytowno 10	dom, szopa	falista	250	III stopień
Wytowno 11-14	garaże (pod blachą)	falista	420	I i II stopień
Wytowno 11a	szopa	falista	40	III stopień
Wytowno 11	garaż	falista	20	III stopień
Wytowno 15a	3 szopy	falista	87	III stopień
Wytowno 16a	garaż	falista	20	III stopień
Wytowno 18	2 bud. gosp.	falista	1 500	II stopień
Wytowno 18a	szopa, zadaszenie, stos	falista	54	III stopień
Wytowno 19	bud. gosp.	falista	61	III stopień

Wytowno 19a	bud. gosp.	falista	40	III stopień
Wytowno 20	szopa	falista	21	III stopień
Wytowno 20a	dom, ganek	falista	125	III stopień
Wytowno 22	kemping	falista	15	III stopień
Wytowno 23	bud. gosp., dom	falista	170	III stopień
Wytowno 24	dobudówka	falista	24	III stopień
Wytowno 26	bud. gosp., stodoła	falista	204	III stopień
Wytowno 27	szopa	falista	30	III stopień
Wytowno 28	2 szopy, klatki, część dachu, ganek	falista	141	III stopień
Wytowno 29	dom	falista	224	III stopień
Wytowno 32	bud. gosp.	falista	25	III stopień
Wytowno 33	2 stodoły, szopa, dobudówka	falista	625	III stopień
Wytowno 35	3 szopy	falista	54	III stopień
Wytowno 35a	dom	falista	90	II stopień
Wytowno 37	bud. gosp.	falista	120	III stopień
Wytowno 39	dom	falista	364	III stopień
Wytowno 39	szopa	falista	10	III stopień
Wytowno 41	dom	falista	110	III stopień
Wytowno 42	dom	falista	110	III stopień
Wytowno 44	szopa	falista	12	III stopień
Wytowno 45	bud. gosp.	falista	30	III stopień
Wytowno 47	dom (pokoje)	falista	170	III stopień
Wytowno 52	szopa	falista	40	III stopień
Wytowno 52a	bud. gosp.	falista	48	III stopień
Wytowno 53	stodoła, dobudówka	falista	202	III stopień
Wytowno 57	stodoła	falista	112	III stopień
Wytowno 58	szopa, stodoła	falista	167	III stopień
Wytowno 59	dom, stodoła	falista	300	III stopień
Wytowno przystanek	przystanek	falista	28	III stopień
Wytowno	szopy	falista	56	II stopień
Wytowno	2 budynki gospodarcze	falista	116	III stopień
Wytowno	Razem		7 244	

	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		420	1 646	5 178
PRZEWŁOKA OS. PRZEWŁOKA ORZECHOWO ZAPADŁE				
Miejsce, adres obiektu	Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu	Ilość [m2]	Przyd. do ekspl.
Os. Przewłoka				
Kochanowskiego 2	dom	falista	170	III stopień
Kochanowskiego 4	dom	falista	130	III stopień
Kochanowskiego 12	dom	falista	224	III stopień
Słowackiego 25	dom	falista	110	III stopień
Ślupska 1	ośrodek wyp.	karo	960	II stopień
Tetmajera 1	dom	falista	120	III stopień
Tetmajera 9	dom	falista	115	III stopień
Tetmajera 11	dom	falista	170	III stopień
Wyspiańskiego 7	dom + ściany	falista	220	III stopień
Wyspiańskiego 9	dom + ściany	falista	210	III stopień
Przewłoka 5	kemping	falista	112	III stopień
Przewłoka 13	dom	falista	45	III stopień
Przewłoka 15	2 szopy	falista	15	I i II stopień
Przewłoka 16	szopa	falista	48	III stopień
Przewłoka 19a	szopa, plot	falista	66	I stopień
Przewłoka 21	szopa + ściany	falista	65	III stopień
Przewłoka 22	2 szopy	falista	18	III stopień
Przewłoka 25	szopa	falista	8	III stopień
Przewłoka 26	gołębnik	falista	8	III stopień
Zapadłe 1	szopy 2	falista	78	III stopień
Zapadłe 3	dom	falista	180	III stopień
Zapadłe 7	osłona śmietnikowa	falista	9	III stopień
Zapadłe	garaże i bud. gosp.	falista	514	III stopień
Orzechowo	2 wiaty śmietnika	falista	30	III stopień
Orzechowo	dom, stodoła	falista	334	III stopień
Przewłoka Orzechowo Zapadłe Przewłoka Os.	Razem		3 959	

	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
		81	960	2 918
GMINA USTKA	RAZEM		124 637	[m ²]
	w tym:	I stopień	II stopień	III stopień
	[m ²]	9 469	11 530	103 638
		7,6 %	9,3 %	83,1 %

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Ustka, (wrzesień 2009r.)

Przewodniczący Rady
/-/ Waldemar Gąsiorowski